

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Činnost pořádkových jednotek policie ČR při
hromadném narušení veřejného pořádku**

**Activities of riot unit during mass disruption of
public order**

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování
Autor diplomové práce: Bc. Jakub Roubal
Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Barbora Vegrichtová, Ph.D., MBA

Zadání naskenovat

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Činnost pořádkových jednotek ČR při hromadném narušení veřejného pořádku vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 11.08.2022

Bc. Jakub Roubal

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych rád poděkoval vedoucí své práce Doc. PhDr. Barboře Vegrachtové, Ph.D., MBA za cenné připomínky a rady při psaní své diplomové práce.

V Kladně dne 11.8.2022

ABSTRAKT

Diplomová práce se bude zabývat činností pořádkových jednotek policie ČR při hromadném narušení veřejného pořádku. Teoretická část se zaměří především na vymezení základních pojmů, které souvisí s pořádkovými jednotkami Policie ČR, dále na rozdělení pořádkových jednotek a právní základy jejich činnosti. Pozornost bude věnována rozdělení bezpečnostních opatření při jednotlivých hromadných akcích. Budou popsány úkoly a postavení pořádkových jednotek při těchto hromadných akcích a spolupracující subjekty. V praktické části bude provedena komparace pořádkových jednotek v České republice a ve vybraných státech EU a možných opatření při hromadných akcích. Dále budou navržena další možná použitelná opatření. Cílem práce je představení činnosti pořádkových jednotek ČR při zákrocích proti hromadnému narušení veřejného pořádku. Výstupem práce budou jednotlivá doporučení určená pořádkovým jednotkám, jak lze tyto zákroky zefektivnit.

Klíčová slova

Pořádkové jednotky * Policie ČR * bezpečnostní opatření * demonstrace * násilné střety

ABSTRACT

The diploma thesis will deal with the activities of the Police of the Czech Republic in the event of a mass disruption of public order. The theoretical part will focus primarily on the definition of basic concepts related to the riot units of the Police of the Czech Republic, the division of riot units and the legal basics of their activities. Attention will be paid to the distribution of security measures at individual mass events. The tasks and position of riot units will be described at these mass events and cooperating entities. The practical part will be compared to the legislation of riot units in the Czech Republic and in selected EU countries and possible measures for mass events. Furthermore, other possible usable measures will be designed. The aim of the thesis is to present the activities of the Czech riot units in interventions against the mass disruption of public order. The output of the work will be individual recommendations for riot units, how these procedures can be streamlined.

Keywords

Riot units * Police of the Czech Republic * security measures * demonstrations * violent clashes

Obsah

1	ÚVOD	9
2	SOUČASNÝ STAV	10
2.1	Základní pojmy související s pořádkovými jednotkami Policie ČR	10
2.1.1	Veřejný pořádek	10
2.1.2	Ochrana veřejného pořádku	10
2.1.3	Úkon.....	10
2.1.4	Zákrok	11
2.1.5	Zákrok pod jednotným velením	11
2.1.6	Antikonfliktní tým.....	11
2.1.7	Protiprávní jednání	12
2.1.8	Bezpečnostní opatření	12
2.1.9	Přestupek	12
2.1.10	Trestní řád	13
2.1.11	Trestný čin.....	13
2.1.12	Krajní nouze	14
2.1.13	Terorismus.....	14
2.2	Pořádkové jednotky a jejich rozdělení	15
2.2.1	Speciální pořádkové jednotky	21
2.2.2	Pořádkové jednotky krajského ředitelství	31
2.3	Právní základy činnosti pořádkových jednotek	33
2.3.1	Zákon č. 273 /2008 sb. o Policii České republiky.....	33
2.3.2	Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009.....	34
2.3.3	Zákon č. 141/1961 o trestním řízení soudním	35

2.3.4	Závazný pokyn policejního prezidenta č. 227/2008 k zajištění akceschopnosti policie	36
2.3.5	Závazný pokyn policejního prezidenta č. 103/2009 o krizovém vyjednávání.....	36
2.3.6	Zákon č. 553/1991 Sb. o Obecní policii	37
2.4	Bezpečnostní opatření pořádkových jednotek při jednotlivých hromadných akcích	37
2.4.1	Demonstrace a násilné střety.....	38
2.4.2	Sportovní zápasy	40
2.4.3	Pravicový a levicový extremismus.....	45
3	CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	49
3.1	Právní úprava pořádkových jednotek v zahraničí	49
3.1.1	Německo	49
3.1.2	Ruská federace	53
3.1.3	Francie.....	58
3.1.4	Kanada.....	60
4	METODIKA	63
5	VÝSLEDKY	64
6	DISKUSE.....	67
7	Závěr	74
8	Seznam použitých zkratk	75
9	Seznam použité literatury.....	77
10	Seznam použitých obrázků	83
11	Seznam použitých Grafu.....	84

1 ÚVOD

V diplomové práci se budu zabývat činností a právní legislativou pořádkových jednotek, které působí v rámci Policie ČR. Policie a pořádkové jednotky mají v dnešní době obrovský význam, protože plní úkoly, bez kterých se už žádný stát ani společnost neobejde. Jejím posláním je zajišťování veřejného pořádku, ochrana bezpečnosti občanů a majetek, předcházení trestní činnosti, plnění úkolu podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti. V České republice se pořádkové jednotky dělí na speciální pořádkové jednotky a pořádkové jednotky krajského ředitelství.

Cílem práce je představení činnosti pořádkových jednotek ČR, její běžné úkoly a úkoly při zákrocích proti hromadnému narušení veřejného pořádku.

V rámci teoretické části budou představeny základní pojmy, které souvisejí s pořádkovými jednotkami. Představím nejdůležitější pojmy, kterými je policista, Ústava ČR, trestný čin, krajní nouze, terorismus, konflikt a další, které s daným tématem souvisejí. V této části se zaměřím na pojem pořádkové jednotky a jejich rozdělení. Jak již bylo zmíněno, tak pořádkové jednotky se v rámci České republiky dělí na speciální pořádkové jednotky a pořádkové jednotky krajského ředitelství. Budu se věnovat popisu jejich hlavní funkce, rozdělení či současné roli v rámci fungování Policie ČR. Fungování pořádkových jednotek policie ČR je založeno na právních základech, kdy mezi nejpodstatnější zákon musím zmínit zákon o Policii ČR, zákon o trestním řízení soudním či zákon o obecní policii. Poslední část tak věnuji bezpečnostním opatřením, která jsou v rámci pořádkových jednotek ČR běžné. Popisuji situace, kdy pořádkové jednotky zasahují, což jsou především demonstrace a násilné střety, sportovní zápasy či situace vykazující znaky pravicového a levicového extremismu.

Praktickou část věnuji porovnání právní úpravy pořádkových jednotek v zahraničních zemích, kdy jsem vybral čtyři stát, ve kterých pořádkové jednotky hrají velkou roli. Jedná se o Německo, Ruskou federaci, Francii či Kanadu.

Poslední kapitolu praktické části věnuji doporučením pořádkovým jednotkám, jak by bylo možné zasahovat efektivněji a eliminovat možné problémy a nestandardní situace.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Základní pojmy související s pořádkovými jednotkami Policie ČR

V této kapitole se budu věnovat základním pojmům, jež souvisejí s pořádkovými jednotkami Policie ČR. Jedná se o pojmy, které bezprostředně souvisejí s pořádkovými jednotkami a přímo se jich týkají.

2.1.1 Veřejný pořádek

Veřejný pořádek je skupina společenských vztahů vznikajících, rozvíjejících se a zanikajících na místech veřejných a veřejnosti přístupných. Tyto společenské vztahy jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy a jejich zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.¹

2.1.2 Ochrana veřejného pořádku

Ochranou veřejného pořádku rozumíme komplex politických, právních, sociálně ekonomických a jiných opatření, která směřují přímo či zprostředkovaně k zajištění klidu a pořádku ve společnosti. Opatření jsou založena na vytváření příznivé společensko-politické situace pro zajišťování veřejného klidu a pořádku, také v regulaci daných vztahů právními normami a bezprostřední realizaci těchto právních norem.²

2.1.3 Úkon

Úkon je taková činnost, kterou provádí policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době, v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, aby ohrožení nebo porušení odstranil.³

¹ MACEK, Pavel. a kol. Pořádková činnost policie. Obecná část. 2 vyd. Praha: Police History, 2008.

² MACEK, Pavel. a kol. Pořádková činnost policie. Obecná část. 2 vyd. Praha: Police History, 2008.

³ MACEK, Pavel. a kol. Pořádková činnost policie. Obecná část. 2 vyd. Praha: Police History, 2008.

2.1.4 Zákrok

Jedná se o typ úkonu, při kterém dochází k přímému vynuovení splnění právní povinnosti nebo k přímé ochraně práv za použití síly nebo hrozby jejího použití. Policista provádějící zákrok je povinen použít slov „Jménem zákona!“ a odpovídající výzvy.⁴

2.1.5 Zákrok pod jednotným velením

Zákroky policistů, kteří jsou zařazeni v PJ, se nazývají zákroky pod jednotným velením, což je specifický druh služebních zákroků. Za použití donucovacích prostředků odpovídá v těchto případech velitel opatření v rámci své pravomoci. Nadřízený velitele opatření může dle § 59 odst. 1 z.č. 273/2008 Sb., O policii ČR na místě služebního zákroku rozhodnout svým rozkazem o použití donucovacích prostředků či zbraně. Tímto rozhodnutím přebírá velení a odpovědnost za použití donucovacích prostředků nebo zbraně až do doby ukončení zákroku. Pořádkové jednotky, pohotovostní a eskortní oddělení krajského ředitelství policie, zásahová jednotka krajského ředitelství policie, oddělení služební hipologie krajského ředitelství policie, případně další útvary a organizační články policie využívají tyto zákroky pod jednotným velením.⁵

2.1.6 Antikonfliktní tým

Antikonfliktní týmy byly zřízeny rozkazem policejního prezidenta č. 172 ze dne 6.11.2006 u všech krajských správ Policie ČR. Tyto týmy jsou nasazovány zejména při policejních opatřeních, kde lze očekávat zesílenou komunikaci mezi občany a nasazenými policisty nebo mezi různými názorovými skupinami občanů – tam, kde je třeba zásadním a transparentním postojem na veřejnost objasnit základní klidový postoj policie a její zákonné povinnosti v případě páchaní protiprávního jednání, kde je nutno upozornit účastníky akce nebo shromáždění na právní stav akce nebo shromáždění a na případná jednání, jež mohou přerůst v protiprávní činnost tam, kde nejsou policejní

⁴ ZÁMEK, David. Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu policie ČR. Plzeň, Aleš Čeněk, 2013.

⁵ ZÁMEK, David. Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu policie ČR. Plzeň, Aleš Čeněk, 2013.

opatření zcela pochopitelná pro veřejnost, které je potřeba objasnit zákonnou roli policie, kde lze očekávat emocionální vybuzení a odpor skupin, kdy případný zákrok policie by mohl vést k nepochopení činností policie u veřejnosti, kde lze negativní skupinové dynamické procesy prolomit pouze nasazením tzv. moderátorů.⁶

2.1.7 Protiprávní jednání

Jedná se o jev negativní, společností nechtěný a tím pádem také omezený. Protiprávní jednání neboli delikt, je určitým typem právní skutečnosti, jejímž následkem je právní odpovědnost za porušení právní normy. Porušení může mít různou intenzitu a proto i následek resp. sankce může mít podobu pouhého navrácení do původního stavu (kompenzace, odškodnění, zadostiučinění), správněprávní sankce nebo v tom nejzávažnějším případě podobu trestněprávní sankce.⁷

2.1.8 Bezpečnostní opatření

Bezpečnostní opatření je určité opatření směřující k omezení negativních jevů ovlivňujících bezpečnostní situaci, využívání pořádkových jednotek a antikonfliktních týmů při zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti, organizaci pořádkových jednotek, jejich výzbroj, výstroj a materiální a technické zabezpečení.⁸

2.1.9 Přestupek

Pojem přestupek je vydefinován v zákoně č. 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.⁹

⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. Plzeň, Aleš Čeněk, 2006.

⁷ MACEK, Pavel. a kol. Pořádková činnost policie. Obecná část. 2 vyd. Praha: Police History, 2008.

⁸ ZÁMEK, David. Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu policie ČR. Plzeň, Aleš Čeněk, 2013.

⁹ LEBEDA, Matěj. *Vývoj a činnost Speciální pořádkové jednotky Policie České republiky Moravskoslezského kraje* [online]. Opava, 2020 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/hyspb/FVP_DP_2020_Vyvoj_a_cinnost_Specialni_poradkove_jednotky_Moravskoslezskeho_kraje_Matej_Lebeda.pdf. Diplomová práce. SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. Vedoucí práce JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

Dle tohoto zákona je přestupek společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin. Přestupkem se též rozumí společensky škodlivý protiprávní čin, který nedosahuje závažnosti trestného činu. Aby se jednalo o přestupek, musí být daný čin v zákoně za přestupek výslovně označen a musí vykazovat zákonem stanovené znaky. Konkrétní přestupky jsou upraveny v zákoně o některých přestupcích. Mimo to přestupky stanovují i zvláštní zákony. Tyto zvláštní zákony poté mají při použití přednost. Jde například o zákon o státní památkové péči, zákon o nemocenském pojištění nebo typicky zákon o provozu na pozemních komunikacích. Přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení. Účelem přestupkového řízení je zjistit, zda se skutek skutečně stal, zda se jedná o přestupek, kdo jej spáchal a jaký druh správního trestu je možné uložit. Problematika vztahující se k přestupkům a přestupkovému řízení je poměrně obsáhlá.¹⁰

2.1.10 Trestní řád

Trestní řád je zkrácené označení pro zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Jde o zákoník trestního práva procesního, který uceleným způsobem upravuje normy trestního řízení. Tímto právním předpisem se zejména vymezuje postup a činnost orgánů činných v trestním řízení při zjišťování trestných činů, jejich pachatelů a potrestání těchto pachatelů. Zákon také stanoví práva a povinnosti osoby, proti které se řízení vede, a dalších osob zúčastněných na řízení.¹¹

2.1.11 Trestný čin

Podle trestního zákoníku číslo 40/2009 Sb. je trestným činem protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v tomto zákoně. K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti. Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny. Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní

¹⁰ ČR. *Zákon č. 250/2016 Sb.: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. In: 2016, ročník 2016, číslo 250. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

¹¹ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 141/1961 Sb.: Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)*. In: . 1961, ročník 1961, číslo 141. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>

zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.¹²

2.1.12 Krajiní nouze

Krajiní nouze je v českém právu takový stav, který představuje přímé ohrožení zákonem chráněného zájmu. Pokud osoba odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, nejedná se o trestný čin. V tomto případě by nešlo o krajiní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozí, povinen je snášet.¹³

2.1.13 Terorismus

Terorismus v nejširším slova smyslu je použití násilí a strachu k dosažení ideologického cíle. Termín se v tomto ohledu používá především k označení úmyslného násilí v době míru nebo v souvislosti s válkou proti nebojovníkům (většinou civilistům a neutrálnímu vojenskému personálu). Existují různé definice terorismu, ale neexistuje o tom žádná univerzální shoda. Terorismus je zpoplatněný termín. Často se používá s konotací něčeho, co je „morálně špatné“. Vlády a nestátní skupiny používají tento termín ke zneužívání nebo odsuzování nepřátelských skupin. Různé politické organizace byly obviňovány z využívání terorismu k dosažení svých cílů.¹⁴

¹² ČR. *Zákon č. 40/2009 Sb.: Zákon trestní zákoník*. In: . 2009, ročník 2009, číslo 40. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

¹³ Nutná obrana a krajiní nouze. *Armed.cz* [online]. [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.armed.cz/clanky/nutna-obrana-a-krajni-nouze/>

¹⁴ JENKINS, John Phillip. Definitions of terrorism. *Britannica.com* [online]. [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/terrorism>

Patří mezi ně levicové a pravicové politické organizace, nacionalistické skupiny, náboženské skupiny, revolucionáři a vládnoucí vlády. V České republice je pro boj proti terorismu zřízen Útvar rychlého nasazení, který je podřízen Policejnímu prezídiu PČR.¹⁵

2.2 Pořádkové jednotky a jejich rozdělení

Současné pořádkové jednotky Policie České republiky vznikly na základě nařízení ministra vnitra č. 28/1992 o stálých pořádkových jednotkách Policie České republiky a v jejich původu byly zřizovány v rámci krajských ředitelství Policie ČR. V současné době existují u Policie ČR dva typy jednotek.

- Speciální pořádkové jednotky (dále jen SPJ), které jsou stálé,
- Pořádkové jednotky krajských ředitelství (dále jen KPJ), které jsou nestálé.

Pořádkové jednotky vznikly z toho důvodu, že bylo zapotřebí mít k dispozici početnější útvar řádně vyzbrojených, vystrojených a vycvičených policistů, kteří by byli ihned schopni zakročit v místech, kamkoliv by to bylo zapotřebí. Může se jednat o narušení veřejného pořádku ze strany většího množství lidí na jednom místě, avšak toto narušení veřejného pořádku by nebylo v rámci možností zvládnout prostředky běžně dostupnými Policií ČR, tedy hlídkami policistů sloužících na obvodních či místních odděleních nebo odděleních dopravní či hlídkové služby, pátrání v terénu po ztracených osobách nebo o rychlou pomoc v oblastech zasažených živelnými či jinými katastrofami.¹⁶

Vzhledem k současné situaci, kdy pořádkové jednotky jsou nedílnou součástí Policie České republiky, kdy jejich postavení, činnost, povinnosti, oprávnění a úkoly jsou

¹⁵ Trestněprávní úprava. *Mvcr.cz* [online]. 2017, 1.2.2017 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/trestnepravni-uprava.aspx>

¹⁶ VALENTA, Milan. *Pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, problematika zákroků pod jednotným velením Policie ČR* [online]. České Budějovice, 2017 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: https://theses.cz/id/qz3r23/Po_dkov_jednotka_Krajskho__editelstv_policie_Plze_skho_kr.txt. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

definovány především zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, tak jsou pořádkovými jednotkami při plnění svých úkolů tímto stěžejním zákonem.¹⁷

Hlavní rozdíl mezi zásahovými a pořádkovými jednotkami spočívá v úkolech, které tyto jednotky plní. Zatímco pořádkové jednotky jsou určeny k ochraně bezpečnosti osob a majetku a ke spolupůsobení při zajišťování veřejného pořádku, k plnění úkolů v případech mimořádných událostí, jako živelné pohromy apod., k posílení přímého výkonu služby a v neposlední řadě k asistenci při převozech jaderného materiálu a cenin či spolupráci s obvodními soudy, zásahové jednotky jsou určeny ke služebním zákrokům proti teroristům, únoscům osob a dopravních prostředků, nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů, zejména při jejich zadržení. Další možností je pak jejich nasazení k ochraně nebo obnovení veřejného pořádku, jakož i k obnovení pořádku v místech, kde se vykonává vazba nebo trest odnětí svobody, též k záchranným akcím, zejména v případě vzniku živelných pohrom a katastrof.¹⁸

Krajské pořádkové jednotky jsou zřizovány rozkazem ředitelů, krajského ředitelství Policie ČR. Mají většinou stav okolo 120 policistů. Členy těchto pořádkových jednotek jsou policisté z obvodních oddělení Policie ČR, kteří disponují vybavením pro zákroky pod jednotným velením a prochází speciální přípravou a výcvikem pro zvládání zákroků¹⁹.

Pořádkové jednotky KŘP jsou nasazovány především při bezpečnostních opatřeních v kraji, kde působí, jako jsou opatření v souvislosti s konáním rizikových fotbalových zápasů, techno-party i protestní pochody a shromáždění, kde hrozí narušení

¹⁷ LEBEDA, Matěj. *Vývoj a činnost Speciální pořádkové jednotky Policie České republiky Moravskoslezského kraje* [online]. Opava, 2020 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/hyspb/FVP_DP_2020_Vyvoj_a_cinnost_Specialni_poradkove_jednotky_Moravskoslezskeho_kraje_Matej_Lebeda.pdf. Diplomová práce. SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. Vedoucí práce JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

¹⁸ LEBEDA, Matěj. *Vývoj a činnost Speciální pořádkové jednotky Policie České republiky Moravskoslezského kraje* [online]. Opava, 2020 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/hyspb/FVP_DP_2020_Vyvoj_a_cinnost_Specialni_poradkove_jednotky_Moravskoslezskeho_kraje_Matej_Lebeda.pdf. Diplomová práce. SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. Vedoucí práce JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

¹⁹ ZÁMEK, David. *Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR*, Plzeň, Aleš Čeněk, 2013.

veřejného pořádku. Dále jsou vysílány k posílení PJ jiných krajů, na jejichž území se předpokládá narušení veřejného pořádku a bezpečnosti ze strany většího počtu osob. Stále častěji jsou také nasazovány v oblastech zasažených živelnými pohromami. Zde se podílejí jak na záchraně osob a likvidačních pracích, tak i na zajištění veřejného pořádku. Stálé pořádkové jednotky mohou být zřízeny krajským ředitelstvím policie. Speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, má celkový stav cca 450 příslušníků Policie ČR. Svoji služební činnost provádí v režimu pohotovosti, a je tak nepřetržitě k dispozici pro případné opatření. Další stálou pořádkovou jednotkou Policie ČR je Speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje. Dále existuje stálá pořádková jednotka Ústeckého kraje a stálá pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje.²⁰

V současné době jsou SPJ bojovými útvary, které působí pod jednotným velením. Jsou určeny k ochraně bezpečnosti osob a majetku a ke spolupůsobení při zajišťování veřejného pořádku. Mezi významnými akcemi, na kterých se podílela SPJ Praha, můžeme zmínit zajištění bezpečnostních opatření při konání Mezinárodního měnového fondu v roce 2000, kde byli příslušníci této jednotky nasazeni do nejexponovanějších míst, kdy se také prvně dostali do kontaktu s demonstranty (uzávěra Nuselského mostu). SPJ se také spolupodílelo na zajištění bezpečnosti při dalších akcích v Praze i jinde v ČR, např. v rámci konání summitu NATO, MS v ledním hokeji 2004, návštěvy ČR americkými prezidenty či papežem nebo protestní pochody v Litvínově – Janově, Plzni, Brně apod.

Útvar dostal jako označení znak štítu s písmeny SPJ a mečem. „Meč značí bojovou jednotku, štít symbolizuje ochranu, barevné (černobílé) provedení označuje výkon služby ve dne v noci. Písmena označují název útvaru, tedy Stálá pořádková jednotka.“²¹

Můžeme říct, že při zákroku pořádkové jednotky nepočítají s použitím donucovacího prostředku pomocí střelných zbraní, neboť tyto jednotky nejsou přímo

²⁰ ZÁMEK, David. Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR, Plzeň, Aleš Čeněk, 2013.

²¹ (cit. 08.08.2023) dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/praha/prezentace/6166.html

nasazovány k přímým zákrokům proti pachatelům ozbrojených střelnými zbraněmi, zatímco zásahové jednotky jsou k takovému zákroku přímo určeny.²²

Na druhou stranu **zásahové jednotky** nejsou tak často napřímo nasazovány k obnovení veřejného pořádku v případě jeho narušení ze strany většího počtu osob. Tím jsou myšleny například demonstrace, pochody, sportovní akce. Pro tyto události může být společným jmenovatelem zakročování pod **jednotným velením** a o vyslání jednotek pak provádí rozhodnutí příslušný funkcionář. Nejčastěji je tímto funkcionářem ředitel krajského ředitelství Policie České republiky.²³

Úkoly pořádkových jednotek:

1. Ochrana bezpečnosti osob a majetku, spolupůsobení při zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti a zajištění opatření k jejich obnově

Při následném spolupůsobení zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti a prováděním bezprostředního opatření k jeho obnově je myšleno působení **pořádkových jednotek** v rámci opatření při shromážděních osob, jako jsou například meetingy, pochody, technoparty apod. To platí též pro sportovní utkání, kde jsou předpoklady, že by mohlo dojít k následnému narušení veřejného pořádku. V případě, že by došlo k narušení veřejného pořádku, tak musí pořádkové jednotky provést zákrok, který by směřoval k jeho následné obnově, avšak by neprocházelo jeho další šetření, jež by směřovalo k objasnění jejich věci. Příslušnost tohoto šetření je pak dána jak obvodním, tak i místním oddělením Policie České republiky či útvarů, které k nim přísluší jako například služba kriminální policie nebo samotné vyšetřování Policie České republiky.²⁴

²² HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činnosti jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

²³ MACEK, Pavel. ZÁMEK, David. *Policie a hromadné narušení veřejného pořádku*. Praha, Policejní akademie, 2007.

²⁴ LEBEDA, Matěj. *Vývoj a činnost Speciální pořádkové jednotky Policie České republiky Moravskoslezského kraje* [online]. Opava, 2020 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/hyspb/FVP_DP_2020_Vyvoj_a_cinnost_Specialni_poradkove_jednotky_Moravskoslezskeho_kraje_Matej_Lebeda.pdf. Diplomová práce. SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. Vedoucí práce JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

Obrázek č. 1 Služba pořádkové policie ČR při demonstraci

Zdroj: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/pojdte-nas-zabit-skandovali-v-teplicich-demonstranti-proti-policejni-brutalite-40364553>

Samotné zákroky **pořádkových jednotek** Policie ČR jsou až krajním řešením události, které si nepřeje ani jedna ze zúčastněných stran.²⁵

Ve většině případů jsou možnosti, díky nimž by se samotnému zákroku dalo předejít, ať již způsobem, že by příslušné orgány plně využily možnosti, jež by jim dal zákon číslo 84/1990 Sb. o shromažďovacím právu a akcích, kde by bylo důvodným předpokladem, že by došlo k narušení veřejného pořádku či by k tomuto narušení mohly být svolány, následně zakázány či zrušeny či pak tím, že by například pořadatel sportovního zápasu zajistil odpovídající pořadatelskou službu či by musely být podniknuty opatření, díky nimž by se narušení veřejného pořádku předešlo.²⁶

Další možností, kdy by se dalo předejít nasazení pořádkových jednotek, by bylo uposlechnutí výzvy, která v každém případě předchází zákrokům pod jednotným velením

²⁵ HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činnosti jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

²⁶ LEBEDA, Matěj. *Vývoj a činnost Speciální pořádkové jednotky Policie České republiky Moravskoslezského kraje* [online]. Opava, 2020 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/hyspb/FVP_DP_2020_Vyvoj_a_cinnost_Specialni_poradkove_jednotky_Moravskoslezskeho_kraje_Matej_Lebeda.pdf. Diplomová práce. SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. Vedoucí práce JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

a mohly by tuto nápravu sjednat samotní pořadatelé. Samotný zákrok pořádkových jednotek bude vždy následovat až v případě, že dojde k vyčerpání absolutně všech možností, které by mohly veřejný pořádek obnovit, či by to mohl být pokojný průběh shromáždění. Ke všem skutečnostem Policie ČR dala vzniknout antikonfliktním týmům, které přímo mezi účastníky shromáždění či sportovní akce mají svým působením konfliktům předejít.²⁷

2. Podílení se na výkonu služby v případech opatření vyžadujících nasazení většího počtu sil a prostředků policie jako jsou například sportovní či kulturní akce, pátrání po osobách.

Během bezpečnostních opatření příslušníci pořádkových jednotek provádějí jak dohled nad veřejným pořádkem přímo v ulicích měst, kde se tyto akce konají, tak jsou i připraveni v záloze k okamžitému zákroku při narušení takové akce. Dále se podílejí na uzavření vymezeného prostoru, např. části města, areálu zámku apod. Vzhledem k možnosti nasazení většího počtu příslušníků Policie ČR ve stejnou dobu na stejném místě jsou pořádkové jednotky často využívány k pátracím akcím po osobách ztracených ve volném terénu, kdy často rozhoduje o záchraně života včasné provedení pátrací akce větším množstvím osob. V rámci plnění tohoto úkolu je příslušníky speciálních pořádkových jednotek i pořádkových jednotek KŘP neustále prováděn nácvik pátracích akcí v různých typech terénu. Dalším způsob pátrání po osobách, kterého se příslušníci pořádkových jednotek zúčastňují, jsou kontroly na vybraných pozemních komunikacích, např. v souvislosti s útekem vězně nebo osob omezených na osobní svobodě.²⁸

3. Posílení výkonu hlídkové nebo jiné služby na vybraném území

²⁷ HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činnosti jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

²⁸ HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činnosti jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

Nastanou chvíle, kdy je třeba posílit výkon služby na určitém území z důvodů velkého nárůstu trestné činnosti nebo nedostatku policistů příslušného oddělení Policie ČR. V případě, že místně příslušné ředitelství Policie ČR není schopné výkon služby v této oblasti k posílení odpovídajícím množstvím vlastních policistů, je možné pro posílení výkonu služby povolovat právě příslušníky pořádkových jednotek, kteří pak na tomto území plní stejné úkoly jako policisté příslušného oddělení. Kromě uvedených úkolů, které pořádkovým jednotkám stanovuje zmiňovaný ZPPP č. 10/2009 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti, tak pořádkové jednotky plní úkoly dle rozkazů ředitelů jednotlivých krajských ředitelství Policie České republiky. V Praze a Brně je to například spolupráce s městskými soudy při rizikových přelíčeních. Tato spolupráce pak spočívá buď v asistenci při ozbrojeném doprovodu osob omezených na osobní svobodě z vazební věznice k příslušnému soudu, nebo v zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku v okolí budov, ve kterých příslušný soud sídlí. Tyto úkoly v rámci pořádkových jednotek plní především speciální pořádkové jednotky policisté pořádkových jednotek.²⁹

2.2.1 Speciální pořádkové jednotky

Od konce sametové revoluce i v počátcích devadesátých let bylo patrné, že v rámci policejních složek České republiky chybějí speciální pořádkové jednotky, kdy by samotná policie měla možnosti jak adekvátně či včasné provádět reakce na současnou a aktuální bezpečnostní situace.³⁰

Díky této situaci tak vzniklo v květnu roku 1995 díky rozkazu tehdejšího policejního prezidenta, a to pod velením Policie ČR speciální útvar, jenž byl pojmenován Stálá pořádková jednotka Policie ČR. Do této pořádkové jednotky bylo zpočátku zařazeno na

²⁹ HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činností jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

³⁰ LEBEDA, Matěj. *Vývoj a činnost Speciální pořádkové jednotky Policie České republiky Moravskoslezského kraje* [online]. Opava, 2020 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/hyspb/FVP_DP_2020_Vyvoj_a_cinnost_Specialni_poradkove_jednotky_Moravskoslezskeho_kraje_Matej_Lebeda.pdf. Diplomová práce. SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. Vedoucí práce JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

160 policistů, a to právě v době, kdy sloužily u různých složek všech krajských správ Policie ČR. Jak tomu bývá vždy, tak v samotných počátcích této jednotky se vyskytly problémy ohledně legislativ i vnitřních předpisů, vybavení, zázemí či finančních prostředků, které byly velmi důležité pro provoz činnosti této jednotky. Vzhledem k předpokládaným úkolům této jednotky na úseku zajištění veřejného pořádku bylo také třeba přijmout nový rozsah a koncepci výcviku.³¹

Díky tomu, že roste množství nových úkolů, jež jsou na speciální jednotku kladeny, jako jsou stoupající tendence projevů hromadného násilí a demonstrací či mnohem více rozšířené projevy diváckého násilí. Vzhledem k této situaci, tak byl v roce 2005 počet policistů SPJ zvýšen na 507 a zároveň pozměněn název na Speciální pořádková jednotka Policie České republiky, správy hl. města Prahy.

Jak čas postupoval, tak docházelo v rámci mezinárodní spolupráce k výměně informací a zkušenosti s evropskými jednotkami. Na základě získaných zkušeností na úrovni výcviku, vybavenosti a dalších záležitostí se tyto speciální útvary staly velmi srovnatelnými útvary kdekoliv na celém světě. Svou schopností řádně zakročit v krizových situacích a rozsahem úkolů bývá SPJ řazena na úroveň obdobných jednotek Spolkové republiky Německo. V roce 2009 vznikla SPJ PČR, Krajského ředitelství Policie Jihomoravského kraje, která vychází z konceptu SPJ PČR, Krajského ředitelství Policie hl. m. Prahy a je určena k plnění obdobných úkolů.³²

Aby tyto jednotky byly schopni splnit jejich úkoly, které jim byly dány, tak musí mít patřičnou výzbroj a zbraně, která jim je svěřena. Mezi toto vybavení patří například balistické helmy, neprůstřelné vesty, vodní stříkače, obrněné transportéry, speciálními vozidly pro převoz zadržených osob a dalšími prostředky, které jsou nezbytné k plnění všech úkolů. K těmto speciálním úkolům jsou speciální pořádkové jednotky zaměřeny na školení a výcviky, jenž je následně zaměřen jak na psychickou, tak i fyzickou odolnost

³¹ ŠTĚTÍNSKÁ, Sona. Policie České republiky – KŘP Moravskoslezského kraje. *Policie.cz* [online]. 2011, 20.1.2011 [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/specialni-poradkova-jednotka.aspx>

³² KORIŠTKA, Tomáš. Pořádková jednotka policie je všude, kde je potřeba. Pomáhá i na horách. *Polar.cz* [online]. 2022, 1.2.2022 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://polar.cz/zpravy/moravskoslezsky-kraj/cely-ms-kraj/11000029669/poradkova-jednotka-policie-je-vsude-kde-je-potreba-pomaha-i-na-horach>

policejních složek či na následné ovládnutí zbraní, technik, taktik i velitelské činnosti. To je právě to, proč tyto jednotky vykonávají své svěřené úkoly jen v rámci svých jednotek, což pak následně vede jen ke koncentraci sil Policie České republiky a prostředků v jednom místě a pak následně k možnému a okamžitému jejich nasazení v rámci akce. Mezi významné akce, na kterých se podílela speciální pořádková jednotka Policie České republiky, tak bylo zajištění bezpečnostních opatření při konání Mezinárodního měnového fondu v roce 2000, kde byli příslušníci této jednotky nasazeni do nejexponovanějších míst, kdy se také prvně dostali do kontaktu s demonstranty speciálních pořádkových jednotek se také spolupodílelo na zajištění bezpečnosti při dalších akcích v Praze i jinde v České republice, např. v rámci konání summitu NATO, MS v ledním hokeji 2004 nebo návštěvy České republiky americkými prezidenty.³³

Obrázek č. 2 Speciální pořádkové jednotky během MMF 2000

Obrázek č. 3 Speciální pořádkové jednotky při nacionalistickém pochodu v Litvínově

Zdroj:https://www.youtube.com/watch?v=B4Fd15f_sWk,

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1432158-litvinov-zakazal-vsechny-pochody-vyjimku-dostali-jen-zide>

Jak již bylo zmíněno výše, speciální pořádkové jednotky spadají pod krajská ředitelství a mezi jejich hlavními úkoly patří zajištění a ochrana bezpečnosti osob, majetku či zajištění veřejného pořádku. Zasahují při mimořádných událostech, živelních pohromách,

³³ ŠTĚTÍNSKÁ, Sona. Policie České republiky – KŘP Moravskoslezského kraje. *Policie.cz* [online]. 2011, 20.1.2011 [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/specialni-poradkova-jednotka.aspx>

rizikových sportovních událostech či demonstracích. Příslušníci speciálních pořádkových jednotek tak slouží pod obvodním oddělením. V případě velkých akcí zasahují speciální pořádkové jednotky. Ty se právě zaměřují na akce pod **jednotným velením**. V práci již bylo zmíněno, že speciální pořádkové jednotky provádějí zásah při narušení veřejného pořádku a musí při těchto akcích čelit velkému výskytu trestné činnosti. Tyto jednotky tak musí zvládnout extrémní situace, které mohou nastat při konfrontaci s davem či při různých výtržnostech. Aby někdo byl přijat za člena speciální pořádkové jednotky, tak musí projít psychotesty či fyzickými testy.³⁴

Ty provedou selekci těch nejlepších jedinců. Samotný výběr těchto jedinců trvá přibližně 2-3 měsíce. Poté uchazeče čeká náročný, vysoce profesionální výcvik. Policista musí být velmi **dobře připraven** nejen **fyzicky**, ale také **profesně, takticky** a v neposlední řadě i **psychicky**.

Pod speciálními pořádkovými jednotkami si lze představit i **těžkooděnce**, jenž pak u nich vypadá i jejich speciální výbava. Jejich oděv se typicky skládá z černé policejní kombinézy, těžkých bot, kukly, protiúderových přileb s čelním krytem nebo rukavic. Veškerá z těchto výbav musí být odolná vůči požárům. Nechybí samozřejmě protiúderový komplet, balistická a taktická vesta či plynová maska. Mezi standardní výstroj a výzbroj pak patří pistole, brokovnice, speciální vrhače, pepřové obranné prostředky, taser, protiúderový štít, opasek s pouzdry na náhradní zásobníky, taktické pouzdro na zbraň, tonfa, teleskopický obušek, útočný nůž, pouta a jednorázová rychlopouta, víceúčelové kleště, svítilna, osobní hasící sprej a malá lékárnička.³⁵

³⁴ POKORNÝ, Michal. *Uplatnění kondičních požadavků ve fyzické přípravě u vybraných útvarů Policie ČR* [online]. Brno, 2020, 85 s. [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/qnc6q/Uplatneni_kondicnich_pozadavku_ve_fyzicke_priprave_u_vybranych_utvaru_Policie_CR.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Alena Pokorná, Ph.D.

³⁵ ŠTĚTÍNSKÁ, Sona. Policie České republiky – KŘP Moravskoslezského kraje. *Policie.cz* [online]. 2011, 20.1.2011 [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/specialni-poradkova-jednotka.aspx>

Obrázek č. 4, č. 5 a č. 6 Vybavení pořádkových jednotek

Zdroj: <https://www.mestska-policie.cz/takticka-vesta-usmc-cerna-p626>,
<https://www.army24.cz/pouta/pouta-na-ruce-double-lock-3>, <https://www.euro-security.info/cs/tonfy/policejni-tonfa-tf-2459.html>

V rámci své výbavy speciální pořádkové jednotky disponují i speciálním vozovým parkem, kde jsou například obrněné transportéry BRDM, jenž jsou vybavené radlicemi určené k likvidaci překážek a zátaras. Nadále je to i **vodní dělo**. To je určené proti agresivnímu davu, ale i například v rámci hašení požárů. Nechybí další **speciální zásahová vozidla, kamerový systém a záznamová zařízení**, jako třeba osobní body kamera pro každého člena jednotky. Z hlediska vybavení, výcviku i připravenosti se jedná o opravdu elitní jednotku. Česká speciální pořádková jednotka se dá srovnat obdobným útvarům kdekoliv na světě.³⁶

V nedávné době bylo školení těžkooděnců, jenž si měly natrénovat scény, které odpovídají co nejvíce reálnému prostředí. Tento výcvik byl maximálně přiblížen realitě a nabídl policistům několik různých scénářů. Došlo třeba na nácvik vyklizení budovy nelegálně obsazené squatterů. Nechyběl však ani doprovod manifestujících při ohlášeném pochodu, který se však rozhodla narušit skupina agresivních odpůrců, kdy bylo třeba situaci zvládnout a znesvářené tábory od sebe oddělit. Dokonce nasazení policejních psů,

³⁶ KROPÁČOVÁ, Eva. Pražská Speciální pořádková jednotka disponuje novým štábním vozidlem. *Tydeník policie.cz* [online]. 2022, 3.2.2022 [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: <https://tydenikpolicie.cz/prazska-specialni-poradkova-jednotka-disponuje-novym-stabnim-vozidlem/>

a to i se sejmutými náhubky, se uplatnilo v rámci modelové situace, kdy veřejný pořádek narušila větší skupina agresivních lidí.³⁷

2.2.1.1 Útvary rychlého nasazení

Útvar rychlého nasazení či URNA je specifickou součástí Policie České republiky a jeho účelem je zejména boj proti terorismu, při únosech osob nebo zadržování rukojmích. Útvar rychlého nasazení je určen zejména k ozbrojeným zásahům proti teroristům, při únosech osob a dopravních prostředků, při zásazích proti nebezpečným pachatelům či při zadržování **rukojmích**. Tento útvar rychlého nasazení je podřízen náměstkovi policejního prezidenta, který se souhlasem ministra vnitra rozhoduje o vysílání útvaru. Kde tento konkrétní útvar bude nasazen, tak rozhoduje velitel oprávněný nařídít provedení zákroku pod jednotným velením. Jeho příslušníci jsou vybíráni z řad policistů ve vícestupňovém výběrovém řízení a dále jsou podrobeni dalšímu zvláštnímu fyzickému a odbornému výcviku. Vznik tohoto útvaru je datován do roku 1981, kdy byl jako součást Sboru národní bezpečnosti (SNB).³⁸ Vznikl tak díky mnoha příčinám jako je nárůst terorismu, a zvláště pak únosů letadel.

³⁷ HOLAKOVSKÝ, Milan. Dýmavnice i umělá krev. Policejní těžkooděnci se učili, jak rozehnat dav. *Mělnický deník* [online]. Mělník, 2022, 24.3.2022 [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: https://melnicky.denik.cz/zpravy_region/dymavnice-i-umela-krev-ucily-policejni-tezkoodence-jak-rozehnat-dav-20220324.html

³⁸ URNA - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Armyweb.cz* [online]. 2018, 2.11.2018 [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/urna-utvar-rychleho-nasazeni-pcr>

Obrázek č. 7 a č. 8 Útvar rychlého nasazení

Zdroj: <https://www.airsoftguns.cz/utvar-rychleho-nasazeni-policie-cr>,
<https://www.sokujiciplaneta.cz/zajimavosti/sub-urna--utvar-rychleho-nasazeni-policie-cr>

Do útvaru jsou vybráni jednotlivci z řad výsadkových jednotek armády.³⁹

Pro toto období je charakteristická výstroj skládající se z maskáčů vzor jehličí a také červený baret, který si příslušníci přinesli z armády. Baret měl na spodní straně podšívku se vzorem jehličí. Zbraně používané v tomto období jsou obdobné se zbraněmi používanými v armádě – samopal vz.61 Škorpion, samopal vz.58 a odstřelovací puška SVDN-1 Dragunov a různé druhy pistolí. Po sametové revoluci došlo v rámci tohoto útvaru k nějakým změnám. Název útvaru se mění na název Jednotka rychlého zásahu Federální policejní služby – JRZ FPS.

Jak již bylo zmíněno, tak výběr do tohoto útvaru je velmi přísný a absolvent musí absolvovat výběrové řízení do tohoto útvaru, které se skládá z následujících podmínek:⁴⁰

1. Minimální věk 23 let
2. 3 roky služby u Policie ČR
3. minimálně středoškolské vzdělání
4. dobrý zdravotní stav a fyzická kondice

³⁹ URNA - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Armyweb.cz* [online]. 2018, 2.11.2018 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/urna-utvar-rychleho-nasazeni-pcr>

⁴⁰ URNA - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Armyweb.cz* [online]. 2018, 2.11.2018 [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/urna-utvar-rychleho-nasazeni-pcr>

5. řídicí průkaz skupiny B.

6. plavec

1. fáze výběru

V této fázi výběrového řízení uchazeč absolvuje předepsaná zátěžová vyšetření, psychologické vyšetření, jenž se skládají z řady různých testů, které trvají přibližně 6-8 hodin, přezkoušení z tělesné zdatnosti. Přezkoušení z tělesné zdatnosti obsahuje následující testy: běh 60 m, běh 5 km, kliky maximální počet za 1 minutu, shyby na hrazdě maximální počet, sedy-lehy maximální počet za 2 minuty, plavání 400 m, překážková dráha.⁴¹

2. fáze výběru

Tato fáze výběru trvá celý týden a probíhá ve výcvikovém středisku. Během tohoto týdne uchazeč musí dokázat jak svou motivaci, tak fyzickou odolnost. Velmi důležitou součástí této fáze výběru jsou orientační pochody s batohem. Pochody jsou velmi namáhavé a probíhají i v noci. Jeho cílem je zjištění chování člověka během dlouhodobého působení stresu. Člověk se musí neustále provádět rozhodnutí, plnit úkoly, a to vše za nedostatku spánku a stravy. Jediné, čeho nemůže mít nedostatek, je voda. Pitný režim je zde důležitý a nesmí se podceňovat. Zajímavým testem je horolezecká houpačka na mostě po jednom z pochodů. Uchazeč se po příchodu na místo uváže do postroje a zhoupne se na laně zavěšeném pod mostem. Není to přímo Bungee, ale člověk se při pohledu dolů rychle rozhoduje, jestli chce pokračovat. Zhoupnutí bývá někdy problémem i pro výsadkáře.⁴²

2. fáze pohovor

V případě, že uchazeč uspěl ve dvou zmíněných fázích a nevzdal to sám, má před sebou poslední vyřazovací kolo. V něm ho čeká rozhovor před komisí. Komise se ptá na různé osobní věci, na to, jak se uchazeči zdálo výběrové řízení a na motivaci – proč k jednotce jde. Je potřeba říci, že zájemce typu "Chci mít samopal a střílet po teroristech" služba u jednotky nečeká. Žádaný je tichý profesionál. Požadované vlastnosti jsou následující:

⁴¹ URNA - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Armyweb.cz* [online]. 2018, 2.11.2018 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/urna-utvar-rychleho-nasazeni-pcr>

⁴² URN - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Military.cz* [online]. [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: https://www.military.cz/special_forces/urna/urn.htm

- a) **Intelligence** – Zde uchazečova inteligence je průměrná až nadprůměrná Uchazeč musí mít schopnost sám se učit. Musí vymezit a vyřešit problém i ve stresovém prostředí.
- b) **Ctižádost a cílevědomost** – Zde uchazeč musí znát své reálné schopnosti, dokončit práci či pracovat na sobě.⁴³
- c) **Pružnost a přizpůsobivost** – Je tu požadavek nekonvenčního myšlení, invence, schopnosti improvizace apod...
- d) **Zralost** – Je tím míněno chování zbavené impulsivnosti, naivity, přehánění, vnitřní ukázněnost.
- e) **Psychosomatická stabilita** – To souvisí s emocionální stabilitou. Uchazeč by neměl v žádném případě podléhat psychosomatickým obtížím. Neměl by nemoci vyhledávat ani přecházet.
- f) **Emocionální stabilita** – Uchazeč by měl mít schopnost snést kritiku, trpělivost nebo ovládat se. Zde nepřipustná je však strnulost a nadměrné potlačování pocitů.
- g) **Emoční naladění** – Uchazeč by měl být optimista, mít smysl pro humor či být bez náhlých výkyvů.
- h) **Sociální přizpůsobivost** – vstřícné a otevřené jednání, přijmout autority, přijmout pravidla skupiny, iniciativa
- i) **Agresivita a odvaha** – projevovat cílenou a kontrolovatelnou agresivitu. Odvaha s instinktem sebezáchovy – bez kaskadérských kousků.
- j) **Vysoká frustrační tolerance** – schopnost zůstat akceschopný a orientovaný na splnění cíle při přerušení, čekání a rušivých vlivech.
- k) **Morálně** – etické chování – jednat podle přijatých společenských pravidel a hodnot, smysl pro spravedlnost, poctivost, svědomitost a pozitivní motivace k práci.

V případě, že byl účastník i při následném pohovoru úspěšný a byl pak následně přijat, čeká jej docela **náročný výcvikový program**. Zde musí podstoupit například takticko-speciální přípravu, střeleckou přípravu, práci ve výškách a sebeobranu.⁴⁴ Nadále je zde

⁴³ URNA - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Armyweb.cz* [online]. 2018, 2.11.2018 [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/urna-utvar-rychleho-nasazeni-pcr>

⁴⁴ URN - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Military.cz* [online]. [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: https://www.military.cz/special_forces/urna/urn.htm

povinnost podstoupit spojovací, výsadkovou, topografickou a zdravotní přípravou. U ní se učí obsluhovat potřebnou speciální techniku, psychologii a předpisy. Úspěšný uchazeč je proškolen v oblasti ženijních prací, pokud je to vůbec potřeba či se účastní výcviku odstřelovačů, potápěčů případně řidičů.⁴⁵

Obrázek č. 9 Výcvik útvaru rychlého nasazení

Zdroj: <http://www.urna.tode.cz/vycvik/>

Výcvik zpočátku probíhá nejprve u výcvikové skupiny, poté je teprve přiřazen nový člen k jednotce. Život v jednotce je vlastně neustálý výcvik. V této fázi se musí neustále vše odzkoušet a pilovat, aby časy pro obsazení místnosti byly co nejmenší, slaňování rychlejší, střelba přesnější a vše bezpečnější. Člověk se v této fázi výcviku stane součástí velkého stroje zvaného tým. V rámci celého stroje musí být dobře udržovaný a zaběhaný, protože pokud se jedna součástka zasekne, může to mít katastrofální důsledky. Uchazeč si musí udržet zvyk, že mu bude jednotka organizovat život.⁴⁶ Jeho život se zmenší na pohotovost, výcvik, spánek a pár soukromých chvil. Neustále vysoké nasazení i při tréningu nese s sebou vysokou opotřebovanost a řada lidí časem pochopí, že je to absolutně jiné, než si představovali. Výcvik pokračuje tak, že po čase se z člověka stává odborník a z odborníka instruktor. U jednotky nikdo nevydrží věčně a dříve nebo později se každé místo obsadí někým novým. Poté, co člověk projde vším, tak je podle

⁴⁵ URNA - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Armyweb.cz* [online]. 2018, 2.11.2018 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/urna-utvar-rychleho-nasazeni-pcr>

⁴⁶ URN - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Military.cz* [online]. [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: https://www.military.cz/special_forces/urna/urn.htm

jeho schopností a znalostí umístěn v určité sekci:

- a) **sekce rychlého nasazení** - tři zásahové skupiny a výcviková skupina.
- b) **sekce speciálních služeb** - odstřelovači, spojaři, dokumentaristé, vyjednaváči, řidiči.
- c) **sekce administrativně-logistická** - sekretariát, právník, personální, organizační a materiálová skupina.

Aby ve výcviku byly zahrnuty nejnovější poznatky, cvičí se spolu se zahraničními jednotkami jako SAS, GSG9, GIGN atd. Příslušníci jednotky se účastní policejní mise v Kosovu UNMIK a jsou členy zásahové jednotky Special Team 6.

2.2.2 Pořádkové jednotky krajského ředitelství

Vznik těchto pořádkových jednotek krajského ředitelství jsou datována do roku 1992, jenž vznikly na základě nařízení ministra vnitra č. 28/1992 o stálých pořádkových jednotkách Policie České republiky zřizovány pod velením krajských ředitelství pořádkové jednotky (dále PJ KŘP), které tvořili příslušníci, již tuto činnost vykonávali nad rámec svého pracovního zařazení, neboť se jednalo o příslušníky pracující na obvodních/místních odděleních, na odděleních hlídkové služby nebo dopravním inspektorátu PČR. Tento koncept se od roku 1992 nezměnil, a i v současné době tvoří členy pořádkových jednotek krajského ředitelství příslušníci vykonávající službu na uvedených základních útvech Policie ČR, tudíž i nadále zpravidla dochází k výkonu služby v pořádkové jednotce krajského ředitelství nad rámec pracovní doby.⁴⁷

Na začátku svého zřízení byly tyto pořádkové jednotky vybaveny výstrojí Pohotovostního pluku zrušeného v roce 1990 - štíty, bílými helmami a obučky, přičemž tato výbava byla v roce 1992 již zastaralá a nedostačující pro řádné plnění úkolů pořádkových jednotek. Některá krajská ředitelství byla vybavena také vodními stříkači nebo obrněnými vozidly.

⁴⁷ HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činností jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

Mnoho příslušníků v těchto jednotkách nesloužilo a jejich výcvik nebyl na takové úrovni a též i nevhodně metodicky zaměřené. V rámci těchto faktorů se to například projevilo například při zasedání Mezinárodního měnového fondu v roce 2000, kde 160 ti řádně vycvičených a vybavených příslušníků jednotky Stálé pořádkové jednotky PČR, správy hl. m. Prahy stály proti dobře organizovaným demonstrantům, vybaveným dlažebními kostkami, zápalnými lahvemi, tyčemi, plynovými maskami a helmami, jednotky policistů pořádkových jednotek Krajského ředitelství Praha s výstrojí tvořenou pozůstatky Pohotovostního pluku VB.⁴⁸

Obrázek č. 10 Pořádkové jednotky krajského ředitelství

Zdroj: <https://www.czdefence.cz/clanek/poradkova-jednotka-krajskeho-reditelstvi-policie-stredoceskeho-kraje>

Spolu s nimi také policisté základních útvarů, kteří měli pouze běžnou uniformu, jejíž součástí není žádný osobní ochranný prvek jako helma, štít, protiúderový komplet apod. V tuto dobu se jednalo o uniformu tak, jak ji vidáme u policistů vykonávajících obchůzkovou službu v ulicích měst. Ve finále to pak vedlo ke zranění velkého množství policistů. Nastolit veřejný pořádek se podařilo až po značné době za pomoci speciálních pořádkových jednotek Praha a všech prostředků a sil vyčleněných a dodatečně vyslaných do Prahy ze všech krajských ředitelství PČR. V souvislosti s událostmi v roce byl 2001 navýšen počet příslušníků pořádkových jednotek krajského ředitelství a došlo k jejich následnému vybavení protiúderovými

⁴⁸ HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činností jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

komplety. Proběhla také změna koncepce výcviku, který byl častější a více směřován k potřebám těchto jednotek.⁴⁹

Model pořádkových jednotek krajského ředitelství tvořených příslušníky základních útvarů přetrvává dodnes. Vybavení těchto jednotek je se speciálními pořádkovými jednotkami srovnatelné v oblasti ochranných prostředků jednotlivce, který tvoří protiúderový komplet, přilba, protiúderové rukavice atd. V současné době jsou pořádkové jednotky krajského ředitelství Praha nasazovány především při bezpečnostních opatřeních v kraji, kde působí, jako jsou opatření v souvislosti s konáním rizikových fotbalových zápasů, techno-party i protestních pochodů a shromáždění, kde hrozí narušení veřejného pořádku. Dále jsou vysílány k posílení pořádkových jednotek do jiných krajů, na jejichž území je předpoklad narušení veřejného pořádku a bezpečnosti ze strany většího počtu osob. Ve stále častější míře jsou také nasazovány v oblastech zasažených živelními pohromami. Zde se podílejí jak na záchraně osob a likvidačních pracích, tak i na zajištění veřejného pořádku.

2.3 Právní základy činnosti pořádkových jednotek

V této části práce budou zobrazeny nejrůznější právní zákony a normy, které souvisejí se samotnými pořádkovými jednotkami v České republice. Od svého počátku fungují na určitých základech, tudíž je zapotřebí si tyto zákony zde představit.

2.3.1 Zákon č. 273 /2008 sb. o Policii České republiky

V tomto zákoně se uvádí, že Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Je to tedy je zákon, jehož hlavním záměrem je přizpůsobit Policii České republiky na úkoly při zajišťování bezpečnosti a dále organizuje řízení policie.⁵⁰ Účinnosti nabyl 1. 1. 2009. Policie tak slouží veřejnosti. Jejím úkolem je ochrana bezpečnosti osob a majetku a veřejný pořádek, předcházení trestné činnosti, plnění úkolu

⁴⁹ HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činnosti jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.

⁵⁰ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o Policii České republiky*. In: . Česká republika, 2008, ročník 2008, číslo 273. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

podle trestního řádu a dalších úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.⁵¹ Úkoly policie vykonávají příslušníci policie. Ministr vnitra může povolát policisty k plnění úkolů:

a) Ministerstva vnitra

b) v Policejní akademii České republiky

c) ve škole anebo školském zařízení, které nejsou organizační částí policie

Při zákroku pod jednotným velením se rozhoduje o použití donucovacího prostředku a zbraně velitel zakročující jednotky. O použití donucovacího prostředku a zbraně může na místě zákroku rozhodnout také nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá velení do ukončení zákroku. Rozhodnutí velitele zakročující jednotky a jeho nadřízeného o použití donucovacího prostředku nebo zbraně musí být zadokumentováno záznamovou technikou se zvukem nebo v listinné podobě.⁵²

2.3.2 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009

Účelem tohoto závazného pokynu je sjednocení postupu při provádění opatření k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti. Tento závazný pokyn upravuje postup policie při provádění opatření k omezení negativních jevů ovlivňujících bezpečnostní situaci, využívání pořádkových jednotek a antikonfliktních týmů při zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti, organizaci pořádkových jednotek, jejich výzbroj, výstroj a materiální a technické zabezpečení. Mimo jiné tento předpis stanoví možnost zpracování tzv. typových plánů pro opakující se opatření spojená s akcemi negativně ovlivňujícími vývoj bezpečnostní situace (např. sportovní zápasy)

⁵¹ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o Policii České republiky*. In: . Česká republika, 2008, ročník 2008, číslo 273. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

⁵² ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o Policii České republiky*. In: . Česká republika, 2008, ročník 2008, číslo 273. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

2.3.3 Zákon č. 141/1961 o trestním řízení soudním

Účelem trestního řádu je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Řízení přitom musí působit k upevňování zákonitosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti. Pomáhat k dosažení účelu trestního řízení je právem a podle ustanovení tohoto zákona i povinností občanů. Nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví tento zákon. Státní zástupce je povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví, pokud zákon, přímo použitelný předpis Evropské unie nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.⁵³ Jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti. Trestní věci musí projednávat urychleně bez zbytečných průtahů; s největším urychlením projednávají zejména vazební věci a věci, ve kterých byl zajištěn majetek, je-li to zapotřebí vzhledem k hodnotě a povaze zajištěného majetku. Orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Doznání obviněného nezabavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu.⁵⁴ Orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. V trestním řízení před soudem rozhoduje senát nebo samosoudce; předseda senátu nebo samosoudce rozhodují sami jen tam, kde to zákon výslovně stanoví. Rozhoduje-li v přípravném řízení soud v prvním stupni, rozhodnutí činí soudce. Trestní věci se před soudem projednávají veřejně tak, aby se občané mohli projednávání zúčastnit

⁵³ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 141/1961 Sb.: Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)*. In: . 1961, ročník 1961, číslo 141. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>

⁵⁴ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 141/1961 Sb.: Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)*. In: . 1961, ročník 1961, číslo 141. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>

a jednání sledovat. Při hlavním líčení a veřejném zasedání smí být veřejnost vyloučena jen v případech výslovně stanovených v tomto nebo zvláštním zákoně.⁵⁵

2.3.4 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 227/2008 k zajištění akceschopnosti policie

Tento závazný pokyn stanovuje obecné zásady akceschopnosti, výčet služebních funkcionářů vykonávajících a zajišťujících akceschopnost policie, přičemž akceschopností se pro účely tohoto závazného pokynu rozumí připravenost vedoucích příslušníků policie a vedoucích zaměstnanců policie reagovat v důležitém zájmu služby na mimořádné situace bezprostředním nástupem k plnění úkolů policie, zejména k zajištění opatření vyplývajících ze změny bezpečnostní situace, kontroly výkonu a metodického usměrňování služby, účasti na místě trestného činu, mimořádné události nebo bezpečnostní akce.⁵⁶

2.3.5 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 103/2009 o krizovém vyjednávání

Tento závazný pokyn stanovuje organizaci výkonu krizového vyjednávání, výběru a odborné přípravy vyjednavců v působnosti policie republiky.

Policejní vyjednavci bezpochyby najdou uplatnění v průběhu řešení mnoha mimořádných událostí, lze si jistě představit i situace pro jejich využití při krizových situacích. Tento předpis má však na mysli krizové vyjednávání zejména ve smyslu kontaktu vyjednavče s osobou, která se nachází v krizovém stavu, přičemž pojmem

⁵⁵ MELICHAR, Zdeněk. *Připravenost Policie ČR jako základní složky integrovaného záchranného systému k řešení mimořádných událostí* [online]. České Budějovice, 2010, 150 s. [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://theses.cz/id/ap9vo0/DP_Melichar_CNPK.pdf. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Ing. Jirí Hruška.

⁵⁶ MELICHAR, Zdeněk. *Připravenost Policie ČR jako základní složky integrovaného záchranného systému k řešení mimořádných událostí* [online]. České Budějovice, 2010, 150 s. [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://theses.cz/id/ap9vo0/DP_Melichar_CNPK.pdf. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Ing. Jirí Hruška.

krizový stav se pro účely tohoto závazného pokynu rozumí "např. demonstrování úmyslu sebevraždy, barikádová situace, zadržování rukojmí, únosy a vydírání.

2.3.6 Zákon č. 553/1991 Sb. o Obecní policii

Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon. Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona.⁵⁷

- a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- b) dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,
- c) dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,
- d) se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,
- e) se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení. Obecní policii řídí starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce.⁵⁸ Obec nebo obce, které nezřídily obecní policii, mohou uzavřít s jinou obcí v témže vyšším územním samosprávném celku (kraji), která obecní policii zřídila, veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat úkoly stanovené tímto nebo zvláštním zákonem na území obce nebo obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvními stranami této smlouvy.

2.4 Bezpečnostní opatření pořádkových jednotek při jednotlivých hromadných akcích

Bezpečnostní opatření jsou konkrétní opatření, k odstranění rizik při práci, která mohou být zajišťována technickými, organizačními nebo výchovnými prostředky. Tato opatření jsou vázána na prostředky odstraňující riziko nebo snižující rizikovitost.

⁵⁷ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 553/1991 Sb.: Zákon České národní rady o obecní policii*. In: . 1991, ročník 1991, číslo 553. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

⁵⁸ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 553/1991 Sb.: Zákon České národní rady o obecní policii*. In: . 1991, ročník 1991, číslo 553. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

Bezpečnostní opatření jsou též opatření vázaná na prostředky odstraňující nebezpečí nebo snižující riziko. Zahrnují také bezpečnostní opatření spočívající v komunikačních prostředcích, jako jsou texty, slova nápisy, signály, symboly nebo diagramy, používané samostatně nebo v kombinaci, aby podávaly informace uživateli.⁵⁹

Bezpečnostní opatření provádí odpovědné objekty a s nimi spolupracující subjekty za účelem zajištění ochrany života, zdraví osob, majetku a veřejného pořádku. Bezpečnostní situací je aktuální stav, bezpečnost ve sledovaném objektu, prostoru, území. V případě bezpečnostních opatření při sportovních podnicích se jedná mimo jiné o režimová opatření v podobě těchto činností např. zajištění kontroly osob, vstupenek při vstupu, zákaz vstupu osob, zajištění vybavenosti prostor pořádaných akcí a další opatření. V případě pořádání sportovních akcí byly vydány na vnitrostátní i mezinárodní úrovni metodiky, dohody (např. dohoda mezi česko – moravským fotbalovým svazem, českou ligovou asociací a PČR), vyhlášky, brožury k zajištění bezpečnosti sportovního podniku, bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku, jednotlivá opatření, úkoly, povinnosti.

Zde tak budou vyjmenovány některé hromadné akce a jejich opatření ve spolupráci Policie České republiky a pořádkových jednotek.

2.4.1 Demontrace a násilné střety

Extremismus, demonstrace a divácké násilí jsou velkým rizikem bezpečnosti. Pro tyto formy bezpečnostních opatření jsou ze strany Policie České republiky prováděna bezpečnostní opatření, která mají za hlavní cíl zajištění klidného a zákonného průběhu akce a následně tak předejít protiprávnímu jednání a možným násilnostem.⁶⁰ Ještě před samotným započítáním akce je nutné věnování pozornosti k získání největšího počtu možných dostupných informací, poté provést jejich vyhodnocení a dle poznatků naplánovat způsob provedení opatření, nasazení počtu a strukturu policejních sil. Je třeba ještě před vypuknutím akce navázat kontakt s obecním úřadem, v jehož působnosti se

⁵⁹ Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Krizové vedení. *Mvcr.cz* [online]. 2005 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx>

⁶⁰ Šluknovsko začala hlídat speciální pořádková jednotka. *ČT24* [online]. 2012, 2.5.2012 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1174867-sluknovsko-zacala-hlidat-specialni-poradkova-jednotka>

bude dané opatření odehrávat.⁶¹ Spolupráce policie a úřadu probíhá na základě tzv. **koordinační dohody**, jež je uzavírána mezi PČR a orgány státní správy, nebo samosprávy v souladu se zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Před samotným vypuknutím bezpečnostního opatření je třeba zakomponování celkového počtu policistů a struktur sil do plánu bezpečnostního opatření. Vzhledem k různým specifickým vlastnostem jednotlivých útvarů je zapotřebí jejich maximální možné a efektivní využití. Policisté služby kriminální policie a vyšetřování mají za úkol vypracování a získávání informací, jejich vyhodnocování a analýzu. Je možno použít i další subjekty PČR jako např. službu cizinecké policie, dopravní policie, krajské pořádkové jednotky, antikonfliktní týmy a v neposlední řadě policisty **speciální pořádkové jednotky** na kterých spočívají nejdůležitější úkoly a podstupují největší riziko v rámci složek přímo na místě.⁶² Na místě je důležitá i spolupráce s mimoresortními složkami, jako je záchranná služba, hasiči, městská policie, dopravní podniky a odbory obecních, či krajských úřadů. Musí se navázat kontakt i se svolavatelem a jedná se s ním o organizačních opatřeních, aby akce proběhla pokojně.

V rámci bezpečnostního opatření je třeba průběžně vyhodnocovat situaci, shromažďovat informace a monitorovat otevřené zdroje:

- 1) přemístování sil a prostředku zapotřebí pro pokojný průběh shromáždění, popřípadě k zákroku
- 2) provádět kontroly osob
- 3) nutnost dopravních opatření v místě a okolí akce, předem upravit dopravní omezení⁶³
- 4) v případě narušení veřejného pořádku určit místo pro provedení zákroku a provést zákrok, následně mít místo a prostředky, kde se budou shromažďovat osoby omezené na osobní svobodě a budou s nimi prováděny úkony

⁶¹ DVORÁK, Petr. *Činnost Policie České republiky při demonstracích* [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jeadg4/19287453>. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D.

⁶² ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o Policii České republiky*. In: . Česká republika, 2008, ročník 2008, číslo 273. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

⁶³ DVORÁK, Petr. *Činnost Policie České republiky při demonstracích* [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jeadg4/19287453>. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D.

5) stanovení alternativních postupů při nastalých nepředpokládaných situacích;
6) možnost rozpuštění shromáždění, stanovení náhradních tras pochodu, či rozhodových tras⁶⁴

7) neustálé a průběžné vyhodnocování bezpečnostního opatření
V rámci bezpečnostního opatření je řídicím orgánem řídicí štáb, který řídí celé opatření, vydává rozkazy a spolupracuje s velitelem opatření. Velitel opatření v rámci opatření provádí vyhodnocování informací, volí následně nejvhodnější taktiku pro zákrok, provádí volbu vhodného místa, čas a způsob zákroku a nasazení antikonfliktního týmu. Přímo v centru opatření jsou též řídicí osoby, které na místě sledují průběh opatření a reagují na vzniklé situace. Jedná se většinou o velitele jednotlivých přítomných útvarů. Činnost Policie České republiky a pořádkových jednotek nekončí ani po skončení bezpečnostního opatření, kdy se zpracovávají a vyhodnocují použité oprávnění v rámci PČR, pořízené dokumentace, průběh opatření, protiprávní jednání, počty osob omezených na osobní svobodě, doba trvání a počty sil. Po skončení opatření dále probíhá vyhodnocování záběrů, kvalifikace protiprávních skutků, ustanovování osob, důkazních materiálů, poskytování si informací a poznatků mezi útvary.

2.4.2 Sportovní zápasy

V souvislosti se sportovními utkáními se často používá termín divácké násilí. Divácké násilí je nejčastěji chápáno jako násilné či jinak nebezpečné chování diváků v souvislosti se sportovním utkáním. Takové jednání se může uskutečnit jak na stadionu, tak v jeho okolí, případně při dopravě a přesunu fanoušků. Základním znakem, vymezujícím projevy diváckého násilí je jednání víceméně ohraničené skupiny osob, jejíž hlavní sjednocující prvek tvoří příslušnost k určitému klubu či k reprezentaci určité země. Takové jednání je často plánované a má opakovaný či manifestační charakter. S diváckým násilím jsou často spjaty i další formy protiprávního chování: rasistické projevy, poškozování majetku či chování ohrožující ostatní osoby na stadionu i mimo něj, včetně např. hráčů nebo rozhodčích (rvačky, vrhání předmětů na hrací plochu, vstup na

⁶⁴ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o Policii České republiky*. In: . Česká republika, 2008, ročník 2008, číslo 273. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

hrací plochu...). V České republice se případy diváckého násilí vyskytují nejvíce v souvislosti s konáním fotbalových utkání u radikálních příznivců fotbalových klubů, tzv. hooligans⁶⁵

Příčin diváckého násilí je více, za nejpodstatnější je však považována rivalita mezi soupeřícími skupinami fanoušků. Tato rivalita může mít historický, ale také například rasistický základ. Intenzitě nepřátelství mezi jednotlivými skupinami odpovídá i intenzita jejich střetů. Při studiu diváckého násilí, ke kterému dochází mimo stadion, tedy po zápasech, bylo zjištěno, že jeho intenzita či objem není prakticky nijak závislý na výsledku samotného zápasu. Objem a intenzita násilí jak na stadionech, tak mimo ně, je závislá především na rizikovosti jednotlivých klubů, které zápas sehrávají. Z těchto důvodů je rizikovost jednotlivých klubů stanovována právě na základě velikosti a agresivity jejich fanouškovských skupin.⁶⁶

Při hledání příčin tzv. fotbalového chuligánství se vychází z poznatků psychologie a kriminologie. Díky těmto studiím bylo zjištěno, že fotbalovými výtržníky jsou především mladí lidé ze slabšího sociálního prostředí, z neúplných rodin a s nižším vzděláním. Na tyto jedince bezesporu působí řada dalších psychologických faktorů jako například jejich členství v malých skupinách či v davu.

Za malou sociální skupinu označujeme nepočetnou skupinu, jejíž členové jsou spojeni společným cílem, tomu odpovídající činností a jsou v bezprostředním osobním kontaktu.⁶⁷ Tyto skupiny mohou významně ovlivňovat názory a chování jedince a vliv této skupiny může být velmi silný. Velmi často jsou členové těchto skupin aktivními účastníky výtržností, čímž se chtějí před ostatními předvést, upozornit na sebe nebo upevnit své postavení ve skupině. Také se zde může projevit konformismus, což znamená podrobení se nátlaku skupiny.

Dav je obecně vzato specifické uskupení jedinců, které postrádá strukturující prvky skupin. Dav sám od sebe neprojevuje tendence směřující k vytvoření určitého řádu a struktury.⁶⁸

⁶⁵ (cit. 02.08.2023)dostupné z <http://www.mvcr.cz>

⁶⁶ ZÁMEK, David. Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR, Plzeň, Aleš Čeněk, 2013.

⁶⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie, Plzeň, Aleš Čeněk, 2006.

⁶⁸ tamtéž, s. 152

Při pozorování jedince v davu zjistíme, že se jeho chování v určitých situacích jeví jako primitivní, ovládané spíše emocemi než rozumem. Toto chování může vyvolat například pocit anonymity, beztrestnosti nebo převahy nad ostatními.

Mezi preventivní opatření dlouhodobějšího charakteru patří například zapojení sportovních klubů a asociací do výchovných aktivit ve školách, zanedbatelná není samozřejmě ani funkce rodiny. Z krátkodobých preventivních opatření lze uvést třeba aktivní práci s fanoušky na stadionu. Dobré zkušenosti jsou také zaznamenávány s využíváním trenérů a sportovců při rozhlasových relacích na stadionech. Vstoupení takových osob, které mají velkou autoritu mezi diváky, bývá velmi působivé a účinné.⁶⁹

Preventivní opatření však na radikální chuligány a výtržníky nemusí působit dostatečně. Zde je třeba přejít k represivním opatřením, tedy k jejich potrestání, či alespoň hrozbou potrestáním. V těchto případech je nejdůležitějším úkolem policie zadokumentování protiprávního jednání, především proto, aby bylo možné toto jednání následně prokázat a viníky potrestat. Jak již bylo zmíněno, výtržníci spoléhají na pocit anonymity a beztrestnosti, což jejich jednání ještě více radikalizuje. Zadokumentování takového jednání je nejvhodnější videozáznamem, případně svědectví přítomných osob a zasahujících policistů.

Cílem bezpečnostních opatření v případě konání sportovních akcí je pro Policii ČR provedení zajištění bezpečnosti osob, majetku, klidu a veřejného pořádku v místě konání. Zajištění bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy omezené v souvislosti s pohybem velkého počtu osob a dopravních prostředků v místě akce před a po ukončení sportovního podniku, doprovázení fanoušků při přesunu po trase na stadion a zpět, zabránění fyzickým střetům fanoušků, jejich oddělení od sebe, páchání trestné činnosti, eliminace ohnisek možného

útoků, v případě nezvládnutí situace pořadatelské služby, provedení zákroku proti fanouškům, pachatelům přestupků, trestných činů a jiných deliktů, omezení osobní svobody osob, kteří porušují zákon, ohrožující životy a zdraví osob, poškozující majetek, narušující sportovní podnik nebo veřejný pořádek, také zakročují v případě nerespektování trasy přesunu fanoušků, znečišťování veřejného prostranství. O nasazení počtu policistů rozhoduje rizikovost dané akce. Úkoly spojené s akcí, s provedením

⁶⁹ MACEK, Pavel. ZÁMEK, David. Policie a hromadná narušení veřejného pořádku, Praha, Policejní akademie, 2007, str. 66

zákroku, nasazením sil, seznámení s potřebnými informacemi provádí velitel bezpečnostního opatření, případně jím pověření další velitelé. 70

V případě provedení zákroku proti neukázněným divákům, osobám páchající trestnou činností, agresivním návštěvníkům nebo v případě dosažení svých oprávnění mohou příslušníci Policie ČR použít, dle zákona č. 273/2008 S. o Policii ČR, donucovací prostředky a zbraň za daných podmínek, osobu zajistit, ztotožnit, odebrat věc, zbraň, provést osobní prohlídku, zastavit a prohlédat dopravní prostředek, vykázat osobu, provádět a pořizovat záznamy a jiné oprávnění dle zákona o policii. Trestní řád opravňuje policistu provedení zadržení pachatele.

Obrázek č. 11 Cvičení pořádkových jednotek při simulovaném fotbalovém utkání

Zdroj: <https://liberecka.drba.cz/sport/fotbal/20215-foto-video-poradkova-jednotka-v-akci-cvicila-vyklizeni-sektoru-na-stadionu-u-nisy.html>

Základními složkami v případě sportovní akce jsou policisté hlídkového nebo pohotovostního a eskortního oddělení, kteří v místě konání akce a jeho blízkém okolí

⁷⁰ JANDA, Patrik. *Výtržnictví při sportovních akcích* [online]. Praha, 2015 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/68395/DPTX_2014_1_11220_0_321547_0_156622.pdf?sequence=1. Diplomová práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Vedoucí práce JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.

provádějí hlídkovou činnost sloužící především preventivně.⁷¹ Dalšími hlídkami jsou policisté z obvodních oddělení, kteří kromě obdobných úkolů jako mají členové hlídkové služby, zpracovávají případnou trestnou činnost. Důležitou službu provádějí dopravní policisté, kteří v případě sportovní akce, korigují provoz na pozemních komunikacích, řídí křižovatky při průchodu fanoušků a nájezdu vozidel s fanoušky, zabraňují vznikáním dopravních kolon a řeší dopravní přestupky. V případě doprovodu a komunikaci s fanoušky plní hlavní roli **antikonfliktní tým**, který je hojně nasazován na jakoukoliv větší akci. Jeho úkolem je komunikace s fanoušky, upozornění na postupy, vyhlášky, opatření související s probíhající akcí. Antikonfliktní tým je označen zeleně křiklavou vestou s nápisem této složky.⁷² V případech nejrizikovějších akcí nebo akcí s větším počtem osob jsou nasazovány **stálé a krajské pořádkové jednotky**. Členové těchto družstev mají speciální vycvičení, vstrojení a vybavení speciální výstrojí k takovým akcím. Během celého roku se na takové akce připravují, neustále vyvíjejí své taktiky a postupy a zakročují pod jednotným velením. Jejich služeb je využíváno při doprovodu fanoušků během jejich přepravy nebo peším pochodu na stadiony, při zákroku proti neukázněným fanouškům a v případech, kdy hlavní pořadatel nezvládá situaci a vyrozumí policii o součinnosti.⁷³ V dnešní době se upřednostňuje jejich minimální výskyt (bývají ve vozidlech a z dohledu fanoušků), z důvodu, aby jejich přítomnost nepůsobila negativně na fanoušky. Součástí bezpečnostních opatření jsou také policisté z hipologických a kynologických oddělení, kriminální policie – kteří plní úkoly skrytě a monitorují fanoušky na stadionu i mimo něj. Dalším hojně využívaným prostředkem **České policie jsou policisté**

⁷¹ LEBEDA, Matěj. *Vývoj a činnost Speciální pořádkové jednotky Policie České republiky Moravskoslezského kraje* [online]. Opava, 2020 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/hyspb/FVP_DP_2020_Vyvoj_a_cinnost_Specialni_poradkove_jednotky_Moravskoslezskeho_kraje_Matej_Lebeda.pdf. Diplomová práce. SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. Vedoucí práce JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

⁷² HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činnosti jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda

⁷³ BRABENCOVÁ, Lenka. FOTO: Pořádková jednotka cvičila v Jablonci na ostrý zásah při fotbale. *Liberecký deník* [online]. 2019, 11.4.2019 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://liberecky.denik.cz/zpravy_region/foto-poradkova-jednotka-cvicila-v-jablonci-na-ostry-zasah-pri-fotbale-20190410.html

z oddělení technické ochrany, kteří jsou vybaveni monitorovacími vozidly a policisty proškolenými k monitorování a zaznamenávání průběhu sportovní akce. Z jejich záznamů jsou zpětně dohledány potřebné úseky dění před, při i po skončení sportovní akce.

2.4.3 Pravicový a levicový extremismus

Extremismus je termín, jímž bývají označovány jednání, ideologie či skupiny mimo hlavní (střední) proud společnosti, kterým je připisováno porušování či neuznávání základních etických, právních a jiných důležitých společenských standardů, zejména ve spojení s verbální nebo fyzickou agresivitou, násilím nebo hrozbou násilí, historickým revizionismem, sociální demagogií, motivované zejména rasovou, národnostní, náboženskou, třídní nebo jinou sociální nenávisí.⁷⁴

Extremistické skupiny se z různých důvodů pokoušejí prezentovat své názory veřejně, a to na různých demonstracích nebo svolávají na veřejných místech různá shromáždění. Tyto shromáždění či demonstrace jsou v určitých případech podmíněny oznamovací povinností.

Právo shromažďovací: Listina základních práv a svobod (čl. 19) nám dává právo se pokojně shromažďovat. Toto právo může být omezeno a to v případech shromáždění na veřejných místech, kdy toto omezení je nezbytné za účelem a pro ochranu práv a svobod druhých, ochranu zdraví, mravnosti, veřejného pořádku nebo pro bezpečnost státu. Podrobnosti upravuje zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím. V uvedeném zákoně je uvedeno, která shromáždění vůbec režimu zákona nepodléhají, která nepodléhají oznamovací povinnosti a dále ta, kde je dána povinnost oznámení konání shromáždění.

Právo sdružovací: Listina základních práv a svobod (čl. 20 odst. 1,3) nám dává právo svobodně se sdružovat spolu s jinými ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích, kdy toto právo může být omezeno pouze v případech stanovených zákonem, jestliže je to v demokratické společnosti nezbytné pro bezpečnost státu, ochranu veřejné bezpečnosti, předcházení trestným činům nebo pro ochranu práv a svobod druhých. Podrobnosti upravuje zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

⁷⁴ (cit. 02.08.2023) dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Extremismus>

Pořádková jednotka Krajského ředitelství je nasazována na akce pravicových, ale i krajně levicových extremistů. Pravicoví radikálové se často shromažďují při hudebních produkcích. Často jsou v těchto případech „maskované“ jako soukromé narozeninové oslavy. V poslední době se tyto aktivity přemísťují do míst, které jsou velice přístupné širší veřejnosti, kde to lze chápat jako součást volebních kampaní, které jsou konané krajně pravicovými stranami nebo to je reakce na mediálně prezentované projevy rasové nesnášenlivosti. Levicoví anarchisté jsou v současné době zapojovány do antifašistického hnutí, ekologických aktivit nebo radikálních odborových hnutí. Dnes však neznamená, že nějaké akce neprobíhají, ale stejně jako u ultrapravicových hudebních produkcí se tyto akce maskují jako soukromé oslavy a jsou policií jen monitorovány.⁷⁵

Graf č. 1 Počet levicových a pravicových extrémistických akcí v letech 2010-2021

Zdroj: Vlastní zpracování

⁷⁵ HOŘÁK, David. Dav, divácké násilí a extremismus z pohledu příslušníků Pořádkové jednotky Policie České republiky. *Library.upol.cz* [online]. 2014 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: https://library.upol.cz/arl-upol/cs/detail-upol_us_cat-0167389-Dav-divacke-nasili-a-extremismus-z-pohledu-prislusniku-Poradkove-jednotky-Policie-ceske-republiky/

V tomto grafu lze spatřit, že trend v počtu extrémistických akcí, jak ze strany levice, tak i pravice nemá jasný trend. Můžeme si všimnout, že největší počet extrémistických akcí bylo ve sledovaném roce 2012. V daném roku podnikala například Dělnická strana sociální spravedlnosti mnoho protestů proti tehdejší vládě. Z levicové extrémistického spektra to byl například Komunistický svaz mládeže a jeho protesty proti kapitalismu.⁷⁶

V rámci těchto akcí byly zatíkány osoby, avšak to se dělo přibližně na jedné čtvrtině akcí, kde byly nasazovány i pořádkové jednotky.

Obrázek č. 12 a 13 Protesty DSSS a nasazení pořádkových jednotek

Zdroj: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-se-mobilizuje-do-usti-nad-labem-miri-asi-500-neonacistu>

⁷⁶ ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2012. *Mvcr.cz* [online]. 2013 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: <file:///C:/Users/Acer/Downloads/Zpr%C3%A1va2012PSP%C4%8CR-1.pdf>

3 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

3.1 Právní úprava pořádkových jednotek v zahraničí

V této části práce se budu věnovat pořádkovým jednotkám v zahraničí a komparaci s pořádkovými jednotkami v České republice.

3.1.1 Německo

Německo je spolková země, kterou tvoří několik států, proto je zde členění útvarů, jiné než v ČR. Na území SRN působí spolkové jednotky BPA, které mají na starost např. ochranu letišť, ochranu transportů s jaderným materiálem, výpomoc útvarům BPA v jednotlivých spolkových zemích apod. Dále pak mají jednotlivé spolkové země – Bavorsko, Berlín, Braniborsko apod. své vlastní útvary BPA, které jsou řízeny prezídií pohotovostní policie. Těm je nadřizeno policejní ředitelství spolkové země, ve které působí. V případě potřeby mohou být BPA převeleny k plnění úkolů v jiné spolkové zemi. V případě potřeby jednotného zákroku BPA z více spolkových zemí přebírá koordinaci takového zákroku policista spolkového ministerstva, jehož funkce se nazývá Inspekteur der Bereitschaftspolizeien der Länder. Ten pak velí všem jednotkám účastnícím se společného zákroku.

Bereitschaftspolizei jsou jednotky podpory a rychlé reakce německých policejních sil. Jsou složeny z jednotek Spolkové policie a Státní policie Německa. Spolkové ministerstvo vnitra spravuje kancelář Bereitschaftspolizei v Berlíně, která monitoruje a koordinuje rozmístění všech jednotek Bereitschaftspolizei v Německu. Ministerstvo také poskytuje standardizované zbraně, vozidla a další vybavení.⁷⁷ Bundespolizei udržuje 10 praporů rychlé reakce (nazývaných Bundespolizeiabteilung nebo BPA) rozmístěných po celé zemi v Ratzeburg, Uelzen, Blumberg, Bad Döben, Duderstadt, Sankt Augustin, Hünfeld, Bayreuth, Bad Bergzabern a Deggendorf. Tyto jednotky mohou posílit federální policii v jakékoli sféře jejích misí a podporovat policejní

⁷⁷ Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. *Gdp.de* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: [https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/\\$file/2019_Themenheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf](https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/$file/2019_Themenheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf)

síly spolkových zemí. Jsou také vyškoleni, aby pomáhali místním úřadům v případě katastrof a povstání. Podle nových plánů ministerstva vnitra se počet společností Bereitschaftspolizei zvýší z 28 na 29, což představuje cca. 25 procent německých policejních podpůrných jednotek. Státní jednotky Bereitschaftspolizei jsou součástí Landespolizei (státní policie) a jsou k dispozici pro kontrolu davu, demonstrace, sportovní akce a pro pomoc Schutzpolizei v případě potřeby. Kromě svých primárních funkcí v některých státech také školí policejní rekruity, kteří slouží asi tři roky v kombinovaném výcviku a službě v těchto policejních podpůrných jednotkách. Jednotky jednoho spolkového státu mohou být nasazeny na pomoc policii jiného státu v případě nepokojů, občanských nepokojů i katastrof. Jejich každodenní povinnosti se liší podle lokality. V Hamburku hlídají v metru, pomáhají při razích (např. ve čtvrti červených luceren nebo organizovaném zločinu), plní dopravní kontrolní službu a podporují běžné policisty na hlídkách. Některé státy jako například Svobodné a hanzovní město Hamburk) mají hybridní systém, kde jednotky Schutzpolizei mohou působit jako jednotky Bereitschaftspolizei (např. pro náhlé nebo velké nepokoje nebo teroristické útoky) - tvoří tzv. Alarm-Hundertschaften z jednotky ze všech policejních stanic v Hamburku (pro zajištění plnění běžných úkolů stanic ve stejnou dobu), aby reagovaly co nejrychleji.⁷⁸

Obrázek č. 14 Příslušníci BPA v akci

Zdroj: <https://www.bmi.bund.de/DE/themen/sicherheit/nationale-und-internationale-zusammenarbeit/ibp/bereitschaftspolizei-node.html>

⁷⁸ Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. *Gdp.de* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: [https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/\\$file/2019_Themenheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf](https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/$file/2019_Themenheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf)

Struktura, vybavení a výcvik jednotek Bepo je standardní, takže jednotky z různých částí Německa mohou bez problémů fungovat společně.⁷⁹ Bereitschaftspolizei je přidělena do kasáren a organizována do sekcí, čet a rot pro výcvik nebo rychlé reakce pro 120 až 150 osob nazývaných Hundertschaften. Ve většině spolkových zemí jsou kontingenty Bereitschaftspolizei tvořeny prapory o 600 až 800 osobách, ale v šesti největších spolkových zemích jsou organizovány do pluků. Některé policejní síly, jako je Hamburk, mají další poplachové čety, které jsou součástí státní policie a jsou obsazeny běžnými policisty v případě naléhavé potřeby, když není k dispozici podpora ze strany státu nebo federální policie. Jednotky jsou vybaveny vlastní dopravou a přiděly, které jim umožňují rychlé nasazení do jiných spolkových zemí, aniž by se musely spoléhat na vnější podporu. Jsou vybaveny širokou škálou specializovaných vozidel, jako jsou obrněná auta, autobusy, vodní děla, zemní zařízení a velitelská a řídicí vozidla. Zatýkácí jednotky dávají Bepos speciální schopnosti k zajištění důkazů a zatčení pachatelů na akcích, kde velké davy běžně brání policejním operacím.⁸⁰

⁷⁹ Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. *Gdp.de* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: [https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/\\$file/2019_The menheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf](https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/$file/2019_The%20menheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf)

⁸⁰ Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. *Gdp.de* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: [https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/\\$file/2019_The menheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf](https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/$file/2019_The%20menheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf)

Obrázek č. 15 Příslušníci BPA na demonstraci

Zdroj: <https://www.tagesschau.de/ausland/europa/corona-proteste-amsterdam-101.html>

Podobně jako SPJ a KPJ jsou i jednotky BPA nasazovány především v případě vzniku mimořádných událostí - povodně apod., k posilování výkonu služby územních útvarů pořádkové policie (policejních revírů) hlídkováním či dopravními kontrolami, při ochraně politických, hospodářských, kulturních, sportovních či jiných akcích, při boji proti kriminalitě, v případě potřeby jejich speciálního vybavení (vozidel, osvětlení) nebo při jiných policejních akcích. Tyto úkoly jsou všeobecné a mohou být upraveny dle policejních ředitelství jednotlivých spolkových zemí. Mezi takové úkoly patří i ochrana transportů s jaderným materiálem.⁸¹

BPA tvoří jednotky 100-120 policistů, jež se rozdělují přibližně na 38členná zásahová družstva, technická družstva či družstva k zajištění důkazů a zatčení pachatelů Speciální pořádkové jednotky Policie ČR tak mají složení z 500 policistů, které jsou rozdělené do zásahových, eskortních nebo operativních a technických družstev o počtu 12 policistů. Rozdíl lze spatřit i ve způsobu provedení zákroků. V tomto vychází nejen z jednotlivých možností dané platnými zákony, ale i ze zkušeností a osvědčených metod, které jsou získané během výkonu služby.⁸²

Při zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku na území SRN jsou jednotky BPA nezastupitelnou složkou policie. Díky četnosti nasazování a výcviku neustále zlepšují taktiku a prostředky využívané pro splnění úkolů a to do takové míry, že jsou v Evropě

⁸¹ (cit 02.08.2023) dostupné z <http://www.berlin.de/polizei/wir-ueber-uns/struktur/dirza/bpa.html>

⁸² Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. *Gdp.de* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: [https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/\\$file/2019_The menheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf](https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/$file/2019_The%20menheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf)

považovány za jedny z nejlepších pořádkových jednotek. Prostředky a taktiku jejich zákroků přebírají také pořádkové jednotky ostatních států Evropy.

Hlavní rozdíl mezi útvary pohotovostní policie v SRN – BPA a PJ PČR, je především v typu policistů, kteří slouží v těchto jednotkách. Zatímco u Policie ČR slouží v PJ policisté, kteří již absolvovali roční přípravný kurz a vykonávali či vykonávají službu na základních útvarech policie nebo přímo v SPJ, BPA tvoří jak nováčci, kteří kromě studia jsou zařazeni i do jednotlivých družstev, tak i policisté, kteří po absolvování policejní školy setrvávají v jednotce po dobu cca. 3 let. Až poté mohou odejít na základní útvary. Doba povinné služby v BPA se může v jednotlivých spolkových zemích lišit. Z toho tedy plyne, že příslušníci Policie SRN se na výkon služby na základních útvarech připravují 5-6 let, zatímco příslušníci Policie ČR jeden rok. Domnívám se, že model využívaný u Policie SRN umožňuje rozsáhlejší a komplexnější přípravu policistů pro budoucí výkon služby, což mimo jiné přináší také profesionálnější vystupování policistů na veřejnosti a s tím spojený lepší mediální obraz policie.

Další rozdíl je v systému členění útvarů, který je dán především rozlohou obou zemí. V ČR neexistuje na rozdíl od SRN útvar SPJ s celorepublikovou působností, byť je obdobně využívána SPJ PČR správy hl. m. Prahy.

Jiné je také členění jednotlivých útvarů. BPA tvoří jednotky 100 - 120 policistů, které se dále dělí na cca 38 členná zásahová družstva, technická družstva, družstva pro zajištění důkazů a zatčení pachatelů a popř. družstva podpůrného velení. SPJ PČR se skládají z cca 500 ti policistů, rozdělených do zásahových, eskortních, operativních a technických družstev o počtu 8- 12 policistů. Rozdílný je také způsob provedení jednotlivých zákroků. Ten vychází nejen z možností daných platnými zákony, ale i ze zkušeností a osvědčených metod získaných během výkonu služby.

SPJ PČR a BPA plní ve svých zemích úkoly obdobného typu i rozsahu. Srovnatelné je také vybavení, výcvik a zázemí.

3.1.2 Ruská federace

Národní garda Ruské federace je vnitřní vojenská síla Ruska, zahrnující nezávislou agenturu, která podléhá přímo prezidentovi Ruska Vladimíru Putinovi pod jeho pravomocemi jako vrchní velitel a předseda Rady bezpečnosti. Národní garda je oddělena od ruských ozbrojených sil. Zákon podepsaný prezidentem Vladimírem Putinem zřídil

federální výkonný orgán v roce 2016.⁸³ Národní garda má stanovené poslání zabezpečit ruské hranice, převzít kontrolu nad zbraněmi, bojovat proti terorismu a organizovanému zločinu, chránit veřejný pořádek a střežit důležitá státní zařízení. Zřízení Národní gardy bylo vnímáno jako úsilí o zvýšení efektivity a zamezení zdvojování odpovědností v rámci ruského bezpečnostního systému jako výsledek rozsáhlého hodnocení strategických výzev, kterým Rusko čelí. Byli zde obvinění, že jde o pokus Vladimira Putina vytvořit soukromou armádu pro kontrolu občanských nepokojů nebo pokusů o barevnou revoluci nejen doma, ale i v zahraničí ve spřátelených režimech.⁸⁴

Do konečného schválení ještě nebylo jasné, zda se tyto síly budou podílet na protiteroristických operacích v zahraničí, přičemž různé otevřené zdroje uvádějí různá hodnocení, ale podle návrhu prezidentského dekretu se očekávalo získat právo na interakci s kompetentními orgány jiných zemí, včetně vzdělávacích vztahů.

Obrázek č. 16 Národní Garda Ruska

Zdroj: <https://www.theguardian.com/world/2022/may/27/115-russian-national-guard-soldiers-sacked-for-refusing-to-fight-in-ukraine>

⁸³ V Rusku vzniká Národní garda pro boj s terorismem. Bude ji řídit přímo prezident. *Lidovky.cz* [online]. 2016, 5.4.2016 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/v-rusku-vznika-narodni-garda-pro-boj-s-terorismem-bude-ji-ridit-primo-putin.A160405_174854_In_zahranici_ELE

⁸⁴ V Rusku vzniká Národní garda pro boj s terorismem. Bude ji řídit přímo prezident. *Lidovky.cz* [online]. 2016, 5.4.2016 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/v-rusku-vznika-narodni-garda-pro-boj-s-terorismem-bude-ji-ridit-primo-putin.A160405_174854_In_zahranici_ELE

Zákon obsahuje možnost použití jednotek Národní gardy v mezinárodních operacích „k obnovení a udržení míru. Podle některých proukrajinských zdrojů byly jednotky Národní gardy v Donbasu v květnu 2016, aby se zabránilo dezerci novoruských vojáků.⁸⁵

V roce 2022 byli viděni na „cvičení“ na rusko-ukrajinské hranici a v Bělorusku během rusko-ukrajinské krize v letech 2021–2022. Některé jednotky se připojily k ruské invazi na Ukrajinu. Národní garda má některé pravomoci podobné funkcím, které vykonává Federální bezpečnostní služba.⁸⁶

Konkrétně je Národní garda kontroverzně oprávněna střílet do davů ve vybraném počtu situacích, jako jsou teroristické incidenty, situace rukojmích nebo pokud se stane útokem na vládní budovu zabezpečenou Národní gardou, ačkoliv vojáci mají za všech okolností zakázáno používat střelbu na těhotné ženy, děti nebo osoby se zdravotním postižením.

Obrázek č. 17 Národní Garda Ruska při zásahu na demonstracích

Zdroj: <https://www.dw.com/en/russian-activists-defy-putin-to-protest-war-in-ukraine/a-61073902>

Národní garda Ruska je organizována do složené struktury, která se skládá z pěti širokých prvků:⁸⁷

⁸⁵ National Guard of Russia. *Military-history.fandom.com* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://military-history.fandom.com/wiki/National_Guard_of_Russia

⁸⁶ MANDRAUD, Isabelle. Putin's National Guard sent to 'occupy' and 'clean up' cities in Ukraine. *Lemonde.fr* [online]. 2022, 13.4.2022 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/en/international/article/2022/04/13/in-ukraine-putin-deploys-his-national-guard-to-occupy-and-clean-up-cities_5980457_4.html

⁸⁷ National Guard of Russia. *Military-history.fandom.com* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://military-history.fandom.com/wiki/National_Guard_of_Russia

- 1) Velitelství sil národní gardy, které řídí operační jednotky (dříve náležející k jednotkám vnitra) včetně ODon a sboru námořních služeb Národní gardy
- 2) Speciální operační a letecké středisko Národní gardy, včetně speciálních jednotek Zubr, Vityaz, Rus a Yastreb
- 3) Národní garda jednotky SOBR, Berkut a OMON
- 4) Administrativy a další útvary vykonávající federální dohled nad střelnými zbraněmi a soukromou bezpečnostní regulací, osobní ochranou a bezpečnostní strážní službou vládního personálu, včetně Střediska pro zvláštní ochranu vládního personálu pro bezpečnost (dříve patřící pod MVD)
- 5) Jednotný podnik federálního státu „Okhrana“ (poskytuje občanům placené bezpečnostní služby / služby rychlé reakce).

Různorodost jednotek spadajících pod Národní gardu se odráží i v hodnostní struktuře. Jednotky pocházející z bývalých vnitřních jednotek mají hodnosti ve stylu armády. Bývalé policejní jednotky jako SOBR, OMON a různá licenční oddělení mají zvláštní policejní hodnosti, které se vyznačují jmenovatelem „... of police“. Personál létajících jednotek má hodnosti stylu letectva rozlišené jmenovatelem "... letectví. Personál námořních jednotek má hodnosti námořnického stylu.⁸⁸

Jednotky mohou použít fyzickou sílu proti přímým hrozbám pro příslušníky veřejnosti nebo kolegů vojáků, speciálních nákladů, struktur podél komunikačních linií chráněných jednotkami Národní gardy a zařízeními jednotek Národní gardy, stejně jako otevírat a prohledávat auta, kontrolovat identifikační dokumenty a zadržovat občany. Národní garda může uzavřít oblasti, mimo jiné za účelem předcházení masovým nepokojům. Jednotky Národní gardy mají pravomoc dodávat do ruských přístavů nelegální cizí plavidla v ruských výsostných vodách v Kerčském průlivu.⁸⁹

⁸⁸ National Guard of Russia. *Military-history.fandom.com* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://military-history.fandom.com/wiki/National_Guard_of_Russia

⁸⁹ SLIWA, Zdzislaw. The Russian National Guard: A Warning or a Message?. *Baltdefcol.org* [online]. 2018 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: <https://www.baltdefcol.org/files/files/publications/RussianNationalGuard.pdf>

Obrázek č. 18 National Guard of Russia in the Kerch Strait

Zdroj: <https://english.radio.cz/czech-mps-call-tough-moves-against-russia-following-clash-ukraine-8144999>

Ve stavu nouze mají příslušníci Národní gardy právo zakázat provoz vozidel a chodců, používat auta občanů k příjezdu na místo mimořádné situace nebo pronásledovat zločince, vstupovat do domů, používat sílu, speciální prostředky a zbraně. Podle zřizovacího zákona vykonávají jednotky Národní gardy svou činnost na základě zásad zákonnosti, dodržování práv a svobod jednotlivce a občana, jednotné pravomoci a centralizované kontroly.⁹⁰

Jak už bylo zmíněno, tak Národní garda Ruska je přímo podřízena nejvyššímu vrchnímu veliteli (tj. prezidentovi Ruska), přičemž úřadující šéf této nové struktury je zařazen do Rady bezpečnosti jako stálý člen. Národní garda má převzít mnoho ze stávajících povinností speciálních policejních sil, čímž se odstraní spojení na jejich použití, které dříve existovalo mezi prezidentem Putinem a jeho ministrem vnitra.⁹¹

V rámci zásadní revize ruských bezpečnostních agentur bude Národní garda, která bude zahrnovat jednotky ministerstva vnitra, vojáky ruských ozbrojených sil (včetně výsadkářů, letectva, námořnictva a vojenské policie) a ministerstvo Personál pro nouzové situace sestávající z branců i smluvních zaměstnanců a převezme funkce, které dříve řídila pořádková policie OMON a jednotky rychlé reakce SOBR. Do struktury

⁹⁰ V Rusku vzniká Národní garda pro boj s terorismem. Bude ji řídit přímo prezident. *Lidovky.cz* [online]. 2016, 5.4.2016 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/v-rusku-vznika-narodni-garda-pro-boj-s-terorismem-bude-ji-ridit-primo-putin.A160405_174854_In_zahranici_ELE

⁹¹ National Guard of Russia. *Military-history.fandom.com* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://military-history.fandom.com/wiki/National_Guard_of_Russia

ministerstva vnitra mají být začleněny Federální migrační služba (FMS) a Federální protidrogová služba (FSKN).⁹²

Kdyby se měla srovnat pořádkové jednotky Ruské federace a České republiky, tak zde můžeme vidět značný rozdíl mezi nimi. Hlavní rozdíl tkví v tom, že pořádkové jednotky v České republice nejsou podřízeny samotnému prezidentovi, ale generálnímu řediteli Policie ČR. V Rusku je tato věc brána jako kontroverze, jelikož díky tomu, že National Guard of Russia je podřízena prezidentovi, tak může z toho plynout, že prezident v případě jakéhokoliv nebezpečí může vyslat tuto jednotku k uklidnění situace. Možným rozdílem v pořádkových jednotkách je i to, že Ruská federace tyto své jednotky může posílat do spřátelených zemí k uklidnění situací jako jsou demonstrace. Tuto věc jsme mohli názorně vidět při demonstracích v Kazachstánu v lednu letošního roku.⁹³ V případě České republiky tato věc není vůbec možná.

3.1.3 Francie

Compagnies républicaines de Sécurité jsou obecnou rezervou francouzské národní policie. Jsou primárně zapojeny do obecných bezpečnostních misí, ale úkolem, pro který jsou nejznámější, je kontrola davu a nepokojů.

⁹² SLIWA, Zdzislaw. The Russian National Guard: A Warning or a Message?. *Baltdefcol.org* [online]. 2018 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: <https://www.baltdefcol.org/files/files/publications/RussianNationalGuard.pdf>

⁹³ NECHEPURENKO, Ivan. Russia Sends Troops to Kazakhstan to Help Quell Uprising. *Nytimes.com* [online]. 2022, 6.1.2022 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/live/2022/01/06/world/kazakhstan-protests>

Obrázek č. 19 Francouzské pořádkové jednotky v akci

Zdroj: https://www.francetvinfo.fr/faits-divers/police/lettres-de-menaces-contre-des-crs-le-directeur-de-la-police-nationale-appelle-a-etre-prudent-sur-l-identite-des-auteurs_3733179.html

Mají sedm jednotek: v Paříži, Lille, Rennes, Bordeaux, Marseille, Lyon a Metz. Existuje 60 společností „General Service“ CRS, specializované na veřejný pořádek a kontrolu davu, devět „dálničních“ společností (French: Compagnies Autoroutières) specializované na dálniční hlídku v městských oblastech a šest „Zonal“ motocyklových jednotek (jedna na obrannou zónu. Dvě další společnosti a několik horských úchvatek administrativně připojených k místním společnostem se specializují na horské záchrany. Jedna společnost (CRS N ° 1) se specializuje na VIP doprovod. Národní policejní skupina je také jednotkou CRS. ⁹⁴

CR byly vytvořeny 8. prosince 1944, poté, co byly rozpuštěny skupiny mobiles de Réserve (GMR). Oddělení CRS bylo vytvořeno na některých francouzských zámořských územích v roce 1950. Oddělení Guadeloupe a Réunion bylo na začátku šedesátých let transformováno do společností, ale ty byly v 90. letech nepomoženy. Během alžírské

⁹⁴ Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité. *Police-nationale.gouv.fr* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Direction-Centrale-des-Compagnies-Republicaines-de-Securite>

války za nezávislost bylo v Alžírsku vytvořeno až šestnáct dalších společností a na konci konfliktu se nezdařilo.

Hlavní úkoly:

- 1) V případě potřeby zajistit údržbu veřejného pořadí a jeho zotavení
- 2) Zajistit vlastní monitorovací a ochranné mise osob a zboží;
- 3) Kontrola se zaměstnanci Ústředního ředitelství veřejné bezpečnosti (DCSP) k boji proti městskému násilí;
- 4) Účastnit se boje proti terorismu a zasahovat do hromadných akcí zabíjení a dalších teroristických činů;
- 5) Poskytnout pomoc a pomoc populacím v případě závažných nároků.
- 6) Bezpečnost silničního provozu a monitorování dálnic (dálniční cesty obcházející hlavní aglomerace (zdarma),
- 7) Střídána vysoká horská záchrana s národním gendarmerie (každý druhý týden) po celý rok⁹⁵

3.1.4 Kanada

Tým nouzové reakce jsou policejní taktické jednotky Královské kanadské jízdni policie sídlící po celé Kanadě a jsou to především týmy na částečný úvazek. Podle RCMP je ERT skupinou vysoce vycvičených členů RCMP schopných zaměstnávat specializované zbraně, vybavení a taktiku k řešení extrémně rizikových situací. ERT má také mandát k posouzení situace a určení, zda extrémní nebezpečí nebo přítomnost ručních palných zbraní nemohou být snadno vyřešeny důstojníky RCMP ve všeobecných funkcích nebo jinými policejními složkami v celé Kanadě. ERT nabízí konzultační služby svým kolegům důstojníkům, jako jsou soubory střelných zbraní a střelby, které zahrnují policisty.

ERTs fungují jako plovoucí pracovní tým, což jim umožňuje být povolán do služby z jejich bydliště, a ne v kanceláři RCMP. Fungují také v rámci prioritního systému

⁹⁵ Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité. *Police-nationale.gouv.fr* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Direction-Centrale-des-Compagnies-Republicaines-de-Securite>

založeného na hrozbách, pokud více tísňových volání vyžaduje přítomnost ERT. Tým ERT jsou ze zákona zavázány působit v Kanadě a v zámoří, když je to požadováno.⁹⁶

Obrázek č. 20 Zásah pořádkových jednotek v Kanadě

Zdroj: <https://www.inquirer.com/news/nation-world/canada-ottawa-protesters-siege-police-20220219.html>

RCMP založil ERT v roce 1977 v 31 střediscích po celé Kanadě, která funguje na geografickém základě. Vytvoření ERT bylo modelováno podle programu RCMP pro útok na rukojmí a záchranu. Kvůli geografickým problémům, které brání RCMP sdružit své zdroje k reakci na celokanadský incident, kanadská vláda původně 22. ledna 1986 nařídila vytvoření speciálního týmu pro mimořádné události nebo SERT s 51 důstojníky, kteří byli vyškoleni pro Úkoly SERT, protože jednotka by fungovala za okolností, kdy místní policejní síly nemají dostatek zdrojů k vyřešení incidentu. SERT byl nakonec rozpuštěn

⁹⁶ Emergency Response Team (RCMP). *Military-history.fandom.com* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: [https://military-history.fandom.com/wiki/Emergency_Response_Team_\(RCMP\)](https://military-history.fandom.com/wiki/Emergency_Response_Team_(RCMP))

v roce 1993, protože nebyl vhodný pro kvazi-vojenské operace s problémy, zda je smrtící síla nutná nebo ne, vzhledem k jejímu statusu RCMP.⁹⁷

V roce 2001 byly povinnosti ERT popsány takto:

- 1) Řešení incidentů s ozbrojenými a zbarikádovanými osobami
- 2) Letecké zásahy⁹⁸
- 3) Námořní zásahy (ozbrojené nalodění na loď)
- 4) Vysoce rizikové prohlídky a zatýkání
- 5) přeprava vysoce rizikových vězňů
- 6) Povinnosti VIP a ochrany svědků
- 7) Skryté sledování a shromažďování zpravodajských informací
- 8) Sledování venkova⁹⁹

⁹⁷ Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité. *Police-nationale.gouv.fr* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Direction-Centrale-des-Compagnies-Republicaines-de-Securite>

⁹⁸ Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité. *Police-nationale.gouv.fr* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Direction-Centrale-des-Compagnies-Republicaines-de-Securite>

⁹⁹ Emergency Response Team (RCMP). *Military-history.fandom.com* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: [https://military-history.fandom.com/wiki/Emergency_Response_Team_\(RCMP\)](https://military-history.fandom.com/wiki/Emergency_Response_Team_(RCMP))

4 METODIKA

V této diplomové jsem použil právní předpisy, které se aplikují na pořádkové jednotky. Využil jsem především **metodu komparace**, kde jsem porovnával činnost a postavení pořádkových jednotek v zahraničí a v České republice.

Prostřednictvím vhodně zvolených údajů, které byly určeny pro graf týkající se počtu extrémistických akcí, jak z levicové, tak i pravicového spektra se získala ze zpráv o extrémismu vydávané Ministerstvem vnitra.

5 VÝSLEDKY

V rámci této kapitoly lze uvést mnoho skutečností, které by mohly vést k větší efektivnosti zásahu pořádkových jednotek v rámci České republiky.

Lze si tak uvést příklad, kdy se musel stanovit jistý počet nasazených policistů. Toto stanovení počtu policistů tak předcházelo práci operativních pracovníků služby kriminální policie a vyšetřování, jež měli za úkol zjištění předpokládaného počtu účastníků akce. Jako příklad lze uvést vytipování možných tras pochodu s rekognoskací terénu a jeho okolí. Díky všem těmto okolnostem se následně rozpracoval plán opatření. Avšak tento plán, který zde fungoval, tak měl několik nevýhod. Tou nejhlavnější nevýhodou bylo předimenzování sil a prostředků, čímž bylo následně vyšších finančních nákladů a psychologického efektu. Ten pak spočíval v tom, že při obstoupení a semknutí davem policistů došlo k slovním výbuchům emocí. Policisté tak byli v tomto vystaveni zátěžovým situacím, při kterých nemohli vnímat verbální útoky protistrany. Reakce policistů a pořádkových jednotek měla tu příčinu dalších verbální či fyzických útoků. V tomto však by bylo na místě, kdyby se Policie ČR ve spolupráci s pořádkovými jednotkami a jejich oddíly mnohem více zaměřily na psychologickou stránku zasahujících policistů. Ono by přes lepší cvičení, které by například mohlo simulovat zásah na stadioně, při demonstraci apod. mohlo objasnit, jaké mohou mít stresové vlivy, které ovlivňují policisty a pořádkové jednotky během jejich ostrému zásahu při akcích. Následně by tak toto mohlo vést k tomu, že by při akcích policisté nemuseli používat tolik násilí vůči demonstrujícím či zásahu, pokud by to nebylo nezbytné.¹⁰⁰

Možnou další oblastí, kde by bylo možné zajistit lepší efektivnost zásahu, by bylo při lepší vybavenosti. Ono při porovnání se zahraničím se ukazuje, že zahraniční pořádkové jednotky mají lepší vybavení, co se týče obleků člena pořádkových jednotek, jeho vybavení či vozidel, které zasahují během zásahu pořádkových jednotek. Ona se jistě situace za celou dobu, co vznikly pořádkové jednotky v České republice, je na mnohem lepší pozici a vybavenosti, než to bylo předtím. Ale ne tak velké úrovni, aby se mohla srovnat se zahraničními pořádkovými jednotkami. Avšak lepší situace, která panuje

¹⁰⁰ BACÍKOVÁ, Zuzana. *Poskytování psychologických služeb v rámci Policie ČR* [online]. Praha, 2022 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: https://theses.cz/id/y4oo4a/Bakalarska_prace_Bacikova.pdf. Bakalářská práce. POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE. Vedoucí práce Mgr. Ludmila Fonferová, Ph.D.

v rámci vybavenosti pořádkových jednotek, je známa. V lepší vybavenosti pořádkových jednotek si lze uvést na jednom příkladu. Tímto příkladem je pořízení speciálního nákladního vozu, jenž je určen pro pražské policisty a který bude operačním střediskem na kolech a zvenku osazen velkoplošnou obrazovkou. Skrze ni lze následně provádět instrukce k většímu počtu zasahujících policistů a vést je. I když přes velkou hmotnost tak policistům i dalším složkám IZS slouží pro mnohem lepší zabezpečení sportovních a kulturních akcí či živelních pohrom. Hlavní využití bude v rámci speciálních pořádkových jednotek. Tento speciální vůz tak umožní větší efektivitu ve vzájemné komunikaci mezi složkami integrovaného záchranného systému. Vozidla tak bylo policistům navrženo tím způsobem, aby jim co nejvíce vyhovovalo ve službě při zajišťování veřejného pořádku.¹⁰¹

I když přes tyto lepší vybavení pořádkových jednotek se trendy posouvají i někam jinam v rámci vybavení, tak je záhodné tyto trendy v rámci Policie České republiky stále sledovat.

Třetím možným doporučením, které by mohlo zefektivnit, tak by bylo možné zajistit větší počet tréninku na všechny možné akce, se kterými se musejí pořádkové jednotky pořádat. Možno by v této oblasti bylo dobré se připravovat na události, které se v rámci České republiky téměř nevyskytují jako teroristické akce a jejich následné události. Ono by tedy bylo lepší v této oblasti zapracovat, jelikož současná situace, která panuje v rámci Evropy, k tomu i nabízí. Tyto další tréninky tak mohou simulovat vyhocený zápas hlavních fotbalových klubů v ČR, příprava na možné větší demonstrace v rámci našeho předsednictví České republiky v Evropské unii či další akce.

Čtvrtým a možno posledním doporučením by bylo dávat větší počet speciálních pořádkových jednotek do oblastí, kde se vyskytují ve větším měřítku násilné akce či jiné události vyžadující jejich přítomnost. Ono toto by jistě napomohlo k tomu, že by na danou akci byly pořádkové jednotky mnohem rychleji, než kdyby byly v jiném okresním či krajském městě. V tomto však se naráží na problém, který je samozřejmý. Tím je především nedostatek finančních prostředků na zřizování dalších míst, kde by mohly

¹⁰¹ INDROVÁ, Monika. VIDEO: Policejní nákladňák vozí celé operační středisko i s „kinem“ na zádi. *Idnes.cz: Zprávy z kraje* [online]. 2022, 5.2.2022 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/policie-specialni-nakladni-vuz-operacni-centrum-mercedes.A220204_095910_praha-zpravy_indr

sloužit pořádkové a speciální pořádkové jednotky. Pro uvedení příkladu typickou oblastí, kde jsou neustálé konflikty a musejí tam zasahovat pořádkové jednotky, je oblast Šluknovska. Tam se například dějí demonstrace Dělnické strany sociální spravedlnosti či další akce, které mohou mít rasový podtext. Tudíž zásah pořádkových jednotek je zde na místě. Avšak tyto jednotky nehlídají trvale Šluknovsko a musejí dojíždět z větší vzdálenosti, což však k větší efektivitě nepřidává.¹⁰² Pro představu, délka cesty SPJ z Ústí nad Labem na Šluknovsko při optimální dopravní situaci a za použití VRZ je zhruba 60 minut.

¹⁰² TACHECÍ, Petra. Speciální pořádková jednotka už trvale nehlídá Šluknovsko. *Sever.rozhlas.cz* [online]. 2011, 11.1.2013 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://sever.rozhlas.cz/specialni-poradkova-jednotka-uz-trvale-nehlida-sluknovsko-6910622>

6 DISKUSE

Domnívám se, že by bylo vhodné a efektivní, nasazovat s větší četností antikonfliktní týmy jejichž hlavní náplní činnosti AKT je podílet se na zmírňování napětí při hromadných akcích a zprostředkovávat kontakt mezi pořádkovými jednotkami a účastníky. Jak ve své práci uvádí Brožová (2010), činnost AKT je zaměřena také směrem k nezúčastněné veřejnosti, kdy zejména popisují situaci, vysvětlují přijatá opatření a nutnost případných omezení a s tímto se plně ztotožňují i ve své práci. Specifikum českých AKT spočívá právě v tom, že jsou nasazovány také při doprovodech sportovních (fotbalových) fanoušků, a to jak přímo ve vlacích nebo v prostředcích hromadné dopravy, tak zejména v samotných průvodech. Součinnost AKT s dalšími složkami je dána tak, že AKT podléhají veliteli bezpečnostního opatření, mají zastoupení ve štábu a jsou též přítomny výcviku pořádkových jednotek (SPJ i KPJ). Důležitá jsou také společná cvičení AKT a pořádkových jednotek tzv. „sevičné“, kdy se nacvičují situace, které mohou reálně nastat.

Jako další zefektivnění činnosti pořádkových jednotek by bylo možné uvést zlepšení spolupráce s dalšími subjekty, které se podílí na zajištění veřejného pořádku. V práci je uvedeno, že v současné době je spolupráce s obcemi a městy upravená v podobě zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, přičemž v tomto zákoně se o této hovoří hlavně v § 16. Současná právní úprava, která mimo jiné rovněž jak již výše zmíněno i spolupráci mezi Policií České republiky a obcemi v uvedeném § 16 a plně tak nahradila předešlé nařízení vlády č. 397/1992 Sb., které tuto problematiku spolupráce upravovalo dříve, avšak toto nařízení tuto spolupráci neřešilo do takové míry jako současná právní úprava, která je právě zakotvena ve stávajícím zákoně o Policii České republiky, kdy je zde rovněž dána možnost vzniku či spíše uzavírání koordinačních dohod. Také Dvořák (2016) ve své práci uvádí, že policejní práce orientovaná na službu veřejnosti se nazývá *community policing*. Postupy, které vycházejí z této metody, jsou založeny na místní znalosti a ukotvenosti policisty v lokalitě, ve které slouží. Já se stejně tak, jako Dvořák (2016) domnívám, že, větší míra informovanosti veřejnosti by byla přínosná a zmenšovala by riziko páchání trestné činnosti a narušování veřejného pořádku.

Dále se jedná se o odborové a společenské organizace, pracovní kolektivy a církve. Nejčastěji bývá spolupráce s nimi zužována na posílení výchovného působení trestního řízení nebo pouhé vyžadování informací a zpráv. V rámci spolupráce lze projednávat

otázky příčin a podmínek trestné a jiné protiprávní činnosti ve vazbě na konkrétní teritorium, podnik, sídlištní aglomeraci, zájmové skupiny mládeže apod.¹⁰³

Vhodné je i společné provádění besed a přednášek nejen k páchání kriminality a porušování veřejného pořádku, ale i poslání a úloze služby pořádkové policie způsobům ochrany majetku a nejčastějším nedostatkům, které se zde vyskytují, možnostem spolupráce při výkonu služby, eventuelně k dalším tématům. Nemalý výchovný vliv má projednávání drobných porušení veřejného pořádku v příslušné organizaci.¹⁰⁴

Vedle orgánů obce jsou velice významné vztahy služby pořádkové policie ke státnímu zastupitelství a soudům. Na rozdíl od jiných subjektů, což je dáno jejich postavením jako orgánů činných v trestním řízení, mohou dávat pokyny policejním orgánům služby pořádkové policie k provedení opatření a úkonů, které jsou nezbytné k objasnění věci nebo ke zjištění pachatele. Co se týče spolupráce s těmito orgány, máme na mysli zejména pořádání meziresortních porad k problematice boje s trestnou činností a ochraně veřejného pořádku. Zde je možné za účasti zástupců služby pořádkové policie (resp. Policie České republiky), soudu, státního zastupitelství, případně dalších státních orgánů, orgánů místní samosprávy apod., projednat společné problémy v dané oblasti a navrhnout jejich řešení. Jsou uskutečňovány buď v pravidelných termínech, nebo před konáním důležitých bezpečnostních opatření (akcí), jež předpokládají sladění činností participujících orgánů.

Dále připadají, vzhledem k vysoké odbornosti pracovníků soudů a státního zastupitelství, v úvahu různé semináře a konzultace k profesním otázkám zajímajícím obě strany. Nabízí se možnost spolupráce při tvorbě komplexních plánů boje s trestnou činností a hromadným narušováním veřejného pořádku, společné analytické činnosti, vzájemné výměně informací, zkušeností a dalších poznatků, rozboru bezpečnostní situace, stavu ochrany veřejného pořádku apod.

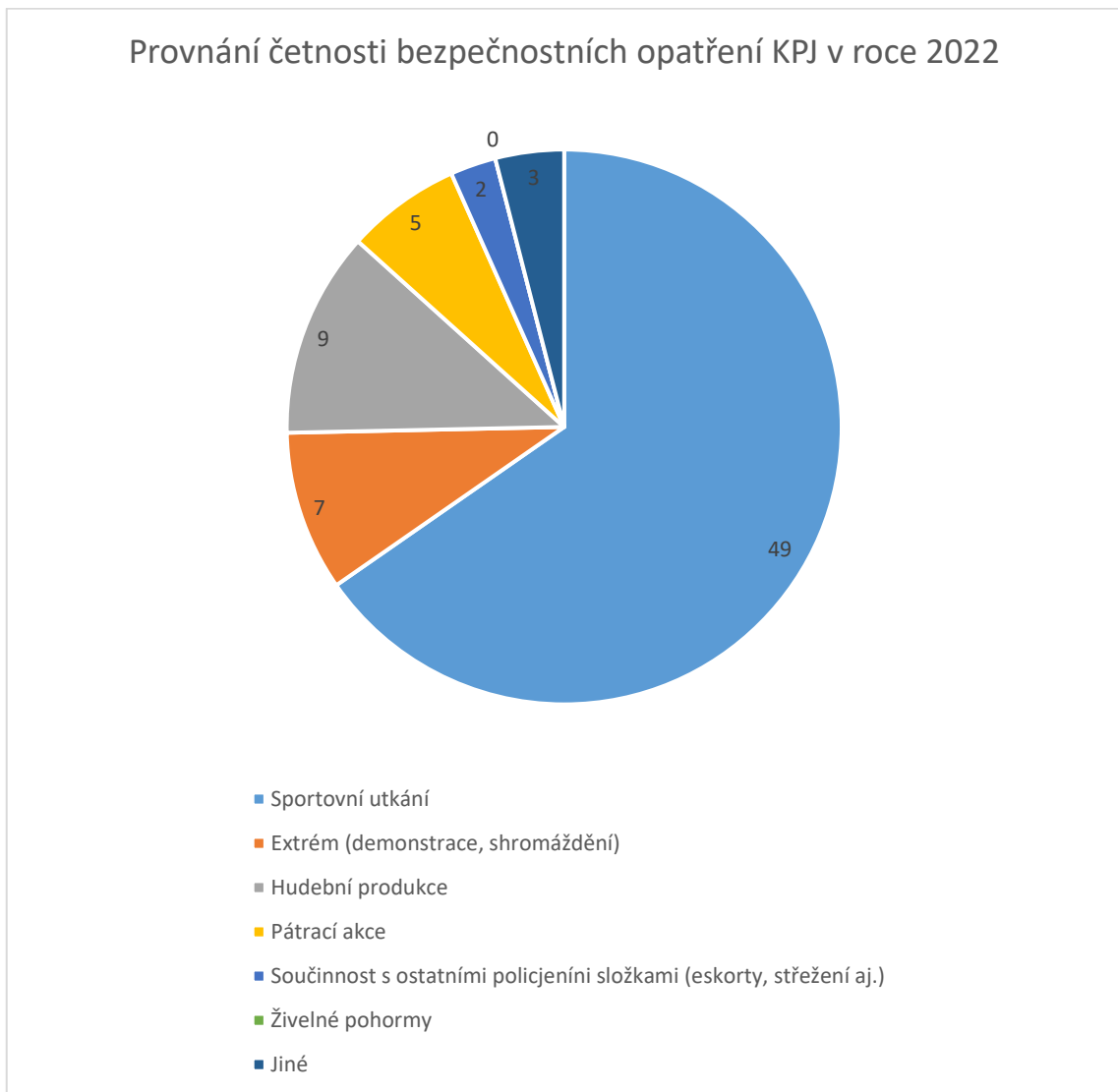
V oblasti spolupráce je dobré zmínit, že pokud by subjekty, spolupůsobící při zajištění veřejného pořádku, měly větší pravomoci, nebylo by nutné nasazovat pořádkové jednotky v takové míře a četnosti, jako tomu je v současné době. Jak již bylo zmíněno výše, jsou pořádkové jednotky nasazovány při akcích, kde může dojít k hromadnému

¹⁰³ § 17, díl 1, hlava IV, zákona č. 273/2008 Sb. o policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. Plzeň, Aleš Čeněk, 2006.

narušení veřejného pořádku. V největší míře jde o různá sportovní utkání, hudební produkce, demonstrace a protesty, nicméně ve spolupráci s jinými policejními orgány mohou tyto jednotky působit i v oblasti pátracích akcí, střežení, eskortách a podobně. Nejvíce jsou ale dle níže uvedených grafů nasazovány pořádkové jednotky na sportovní události. Data použitá v grafech byla poskytnuta cestou policejních evidencí.

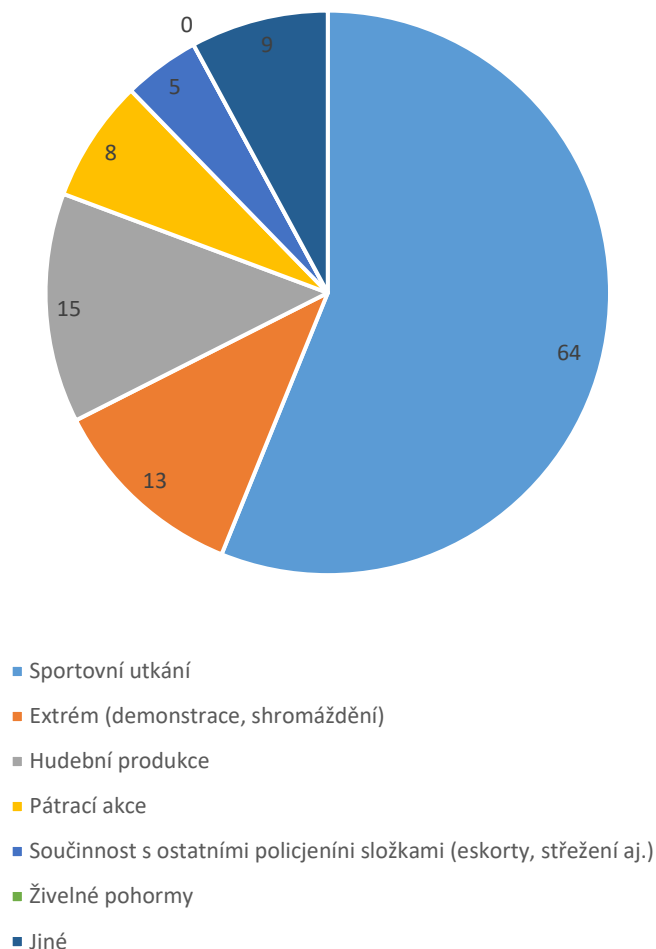
Graf č.2 Porovnání četnosti bezpečnostních opatření KPJ v roce 2022

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.3 Porovnání četnosti bezpečnostních opatření SPJ v roce 2022

Provnání četnosti bezpečnostních opatření SPJ v roce 2022

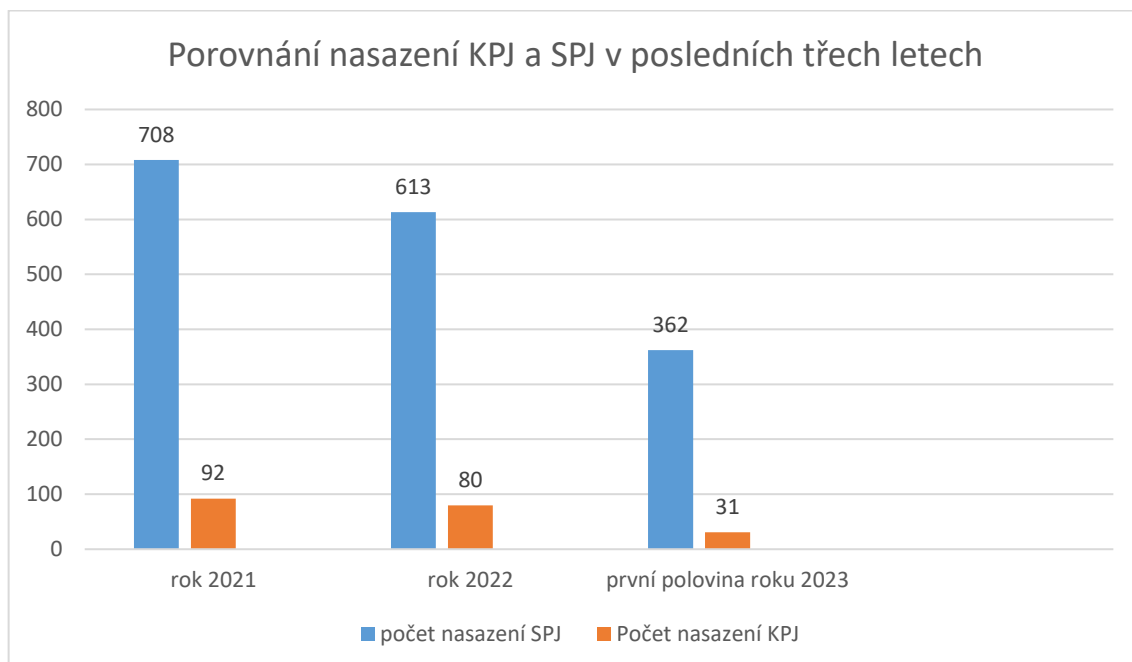
Zdroj: vlastní zpracování

Jak jsem již v práci uvedl a stejný názor uvádí ve své práci i Horenský (2011), Krajské pořádkové jednotky jsou zřizovány jednotlivými krajskými ředitelstvími a pokud je třeba je nasadit a vyslat na bezpečnostní opatření, je k tomu třeba více času. Oproti tomu u Speciálních pořádkových jednotek, jejíž členové slouží tzv. pohotovosti a jsou tedy v případě nutnosti připraveni hned vyrazit na místo. Proto by bylo dle mého názoru vhodnější, kdyby Speciální pořádkové jednotky byly zřízeny ve více krajích, než je tomu v současnosti. Pokud je svolána KPJ k výjezdu na mimořádnou událost, je velký rozdíl v dojezdových časech a v možnosti včasném zásahu. Zatímco speciální pořádková jednotka je připravena vyrazit v řádech několika minut u Krajské pořádkové jednotky tomu tak není. Pokud je akce okamžitá a předem neplánovaná, musí velitel PJ svolat potřebné množství členů, kteří nemusí být na pracovišti, ti se dále musí vystrojít a

vyzbrojit a až poté může pořádková jednotka vyjet na místo. Tato příprava na výjezd může být v řádu i desítek minut, než KPJ vyjede na místo MU, kdy SPJ v tomto čase už obvykle na místě může být. Pokud by bylo založeno více SPJ v republice, než je tomu v současné době, bylo by možné zkvalitnit jejich činnost, především zrychlit dojezdové časy a tedy eliminovat množství incidentů na místě události než se KPJ dostaví.

SPJ jsou nasazovány mnohonásobně více, než KPJ, neboť ty jezdí ve většině případů na předem ohlášené akce, kde jsou potřeba a kde veřejný pořádek nelze bez jejich přítomnosti zabezpečit.

Graf č. 4 Porovnání nasazení KPJ a SPJ na bezpečnostní opatření v posledních třech letech

Zdroj: vlastní zpracování

Toto však bylo jen pár doporučení, které by mohly zefektivnit fungování pořádkových jednotek, avšak problémů je zde více, a tak bylo z mé strany vyjmenovány ty nejdůležitější problémy a doporučení k větší efektivnosti jejich fungování.

V současné době je pořádková jednotka u nás velmi ceněná a získala si tak úctu jak ze strany vedení Policie, organizátorů různých akcí, tak i běžného obyvatelstva. Z hlediska úrovně výcviku je pořádková jednotka srovnatelná s obdobnými útvary kdekoli na světě

a za léta svého působení si získala určitý respekt. Co se týče vybavenosti, zde vnímám jisté nedostatky. Zcela jistě by byla vhodná modernizace vybavení všech KPJ. Zajistit, aby všem členům KPJ byly poskytnuty stejné ochranné prostředky. Příkladem lze uvést, že nově založené KPJ jsou vybaveny staršími ochrannými proti úderovými prostředky a ne modernějšími nazvanými "Golem" a také vozidly bez barevného označení vozidel PČR a ochranných prostředků. Za zmínku stojí i potřeba modernizace vozového parku pro výjezdy KPJ. V současné situaci jsou využívány zastaralé modely vozů, konkrétně Volkswagen Crafter 2.0 BiTDI, které nedostačují nejen výkonem, ale také ochrannými prvky vozidla. Nové vozy jsou taktéž Volkswagen Crafter, ale oproti starším modelům jsou lépe vybavené motorově, jsou tedy výkonnější. Disponují lepšími ochrannými prvky, jako příklad lze uvést krytí oken a světlometů.

Dle mého názoru důležitou dispozicí každého člena pořádkové jednotky je především dobrá fyzická připravenost. Není od věci pokud mají jednotliví členové KPJ či SPJ přípravu z bojových sportů či jiné sportovní činnosti. Nelze samozřejmě opomenout připravenost po ostatních stránkách jako např.: po stránce taktické, psychické, profesní apod. Působení v pořádkové jednotce by mělo člověka především bavit.

Mým záměrem bylo v části práce se zaměřit na práci pořádkových jednotek ze zahraničí.

Vzhledem ke špatné dostupnosti interních pokynů pro činnost a fungování jejich pořádkových jednotek bylo možné zhodnotit pouze vybavenost a jejich fungování. Pokud se ohlédnu zpět například k Národní gardě Ruské federace jejich vedení je zcela odlišné toho u nás, podléhá přímo prezidentovi. I jejich pravomoci jsou mnohem rozsáhlejší než pravomoci našich policistů. Jedním z jejich úkolů je střežit hranice což není úkolem SPJ ani KPJ. Pokud nastane v Rusku stav nouze mají členové Národní gardy pravomoc používat vozidla občanů k transportu k mimořádné události nebo pronásledování zločince. To je další z velkých rozdílů mezi jejich a našimi pořádkovými jednotkami. U Německa bych zejména vyzvedl jejich standardizované zbraně a vybavení, které jim umožňují bezproblémovou kooperaci v rámci všech spolkových zemí a útvarů. Na rozdíl od České policie a pořádkových jednotek mají němečtí policisté a pořádkové jednotky bohaté zkušenosti při mimořádných událostech spojených s migrací a teroristickými útoky. Domnívám se, že by byla vhodná větší součinnost při nácvičích na výše uvedené mimořádné události, které u nás v současné době jsou vyšším rizikem než tomu bylo v minulosti. Součinností s německou policií mám na mysli například společné cvičení a postupy, předání zkušeností a znalostí s touto problematikou, například prostřednictvím

seminářů či školení. Francie má obdobné zkušenosti s mimořádnými událostmi týkajícími se migrace a teroristických útoků. Proto by bylo zajímavé spolupracovat s nimi tak, jak to bylo uvedeno výše u německých kolegů a porovnat rozdíly v jednotlivých přístupech a postupech při zákrocích. S následnou aplikací těchto zjištění do postupů našich PJ. Tak jak je tomu u našich PJ i ve Francii jsou tyto jednotky využívány pro kontrolu davu a nepokojů. Členové kanadského týmu nouzové reakce oproti členům našich pořádkových jednotek pracují pouze na částečný úvazek, což je velký rozdíl. Mezi jejich členy jsou speciálně vycvičení členové na používání speciálních zbraní. Tato specializace jim umožňuje poskytovat konzultace kolegům z ostatních útvarů a tím jim rozšiřovat schopnosti. Oproti české pořádkové policii, která disponuje 5 útvaty SPJ, má Kanada 31 geograficky rozložených středisek. Toto rozložení jim jistě umožňuje včasnost zásahu v místech mimořádných událostí. Zvýšenou četnost bychom mohli aplikovat také u nás v ČR útvary SPJ například pro snížení dojezdové vzdálenosti a včasnosti zásahu.

Domnívám se, že úroveň českých pořádkových jednotek je vysoká. Její zákroky jsou na kvalitní úrovni. Nikdy není od věci zlepšování a zdokonalování jak postupů, tak zejména jednotlivých členů. Kvalitně odvedená práce při jednotlivých zákrocích nestojí pouze na postupech a pravomocích, ale na sebezdokonalování jednotlivých členů. Jedná se o týmovou práci, kde se musí všichni členové navzájem sladit, podporovat a v případě zákroku být kompaktní. Mělo by být v zájmu každého jednotlivce být dostatečně připraven na vzniklé mimořádné události a to jak fyzicky tak i psychicky. Koncem bych se chtěl ještě vyjádřit k vybavenosti pořádkových jednotek, kdy toto je také podstatná část pro kvalitně odvedené zákroky. A domnívám se, že by bylo více než vhodné, aby vybavenost ochrannými prostředky jak jednotlivých členů, tak i techniky bylo na co možná nejvyšší úrovni. Přestože vstupní náklady na to by byly vysoké, tak následně se ušetří velká část finančních prostředků na následné opravy a zdravotní péči členů.

7 ZÁVĚR

Tématem této diplomové práce bylo vysvětlení fungování pořádkových jednotek v rámci České republiky a zahraničí, kde se provedla komparace jejich právních předpisů. Na tomto základě lze usoudit, že fungování pořádkových jednotek v České republice a v zahraničí je značně odlišné a lze vyvodit to, že zahraniční pořádkové jednotky jsou jak v rámci výcviku, tak i vybavení či větší koordinaci svých jednotek na lepší úrovni než u pořádkových jednotek České republiky.

Tato práce také porovnávala fungování pořádkových jednotek a následně jejich přiblížení. Pořádkové jednotky v rámci České republiky mají delší historii, ale současné pořádkové jednotky fungují tak 25 let, kdy musely reagovat na současné dění ve světě. K tomu tak musely být i uzpůsobeny právní předpisy, které se mi osobně nezdají natolik vyspělé jako jsou v zahraničí.

V rámci diplomové práce došlo i k vysvětlení poukázání na trend vývoje extrémistických akcí v České republice. Data pro tento graf byly dány ze zpráv o extrémismu od Ministerstva Vnitra. Tyto data tak poukázaly na to, že trend v počtu extrémistických akcí, jak ze strany levice, tak i pravice nemá jasný trend. Lišilo se to jednak současnými děními na politické scéně či i vlivu COVID. Avšak neměnné číslo zůstává u akcí, které jsou v rámci fotbalových zápasů či demonstrací za nenávisť apod.... Tam jsou čísla dosti obdobná.

Lze tak usoudit, že pořádkové jednotky v rámci legislativy ještě víc zabrat, a i v oblasti vybavení, aby své kolegy z pořádkových jednotek v zahraničí mohli dohnat. V rámci ČR se potvrzuje, že fungování tu není stoprocentní a v této souvislosti by měla existovat doporučení, jak by měly správně fungovat.

Tudíž lze konstatovat, že pořádkové jednotky ještě mají nějaký kus před sebou, aby se mohly řádně vyrovnat s kolegy zahraničí a mohli správně reprezentovat Českou republiku.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DSSS – Dělnická strana sociální spravedlnosti

EU – Evropská unie

PČR – Policie České republiky

SPJ – Speciální pořádkové jednotky

PJ – Pořádková jednotka

URNA – Útvar rychlého nasazení

MU – Mimořádná událost

AKT – Antikonfliktní tým

MS – Mistrovství světa

VRZ – Výstražné zvukové a rozhlasové zařízení

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*, Plzeň, Aleš Čeněk, 2006.
2. MACEK, Pavel. a kol. *Pořádková činnost policie. Obecná část. 2 vyd.* Praha: Police History, 2008.
3. MACEK, Pavel. ZÁMEK, David. *Policie a hromadné narušení veřejného pořádku*. Praha, Policejní akademie, 2007.
4. ZÁMEK, David. *Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu policie ČR*. Plzeň, Aleš Čeněk, 2013.

Internetové zdroje

1. BACÍKOVÁ, Zuzana. *Poskytování psychologických služeb v rámci Policie ČR* [online]. Praha, 2022 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: https://theses.cz/id/y4oo4a/Bakalarska_prace_Bacikova.pdf. Bakalářská práce. POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE. Vedoucí práce Mgr. Ludmila Fonferová, Ph.D.
2. BROŽOVÁ, Michaela. *TRESTNÉ ČINY VE SPORTU* [online]. Brno, 2010 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/mz0lz/Trestne_ciny_ve_sportu-finalni_verze.pdf. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce JUDr. Jaroslav Fenyk, Ph.D, DSc., Univ. Priv. Prof.
3. Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. *Gdp.de* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: [https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/\\$file/2019_Themenheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf](https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/$file/2019_Themenheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf)
4. Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité. *Police-nationale.gouv.fr* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Direction-Centrale-des-Compagnies-Republicaines-de-Securite>

5. Emergency Response Team (RCMP). *Military-history.fandom.com* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: [https://military-history.fandom.com/wiki/Emergency_Response_Team_\(RCMP\)](https://military-history.fandom.com/wiki/Emergency_Response_Team_(RCMP))
6. DVOŘÁK, Petr. *Činnost Policie České republiky při demonstracích* [online]. České Budějovice, 2016 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jeadg4/19287453>. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce JUDr. Ing. Daniel Prouza, Ph.D.
7. GABKO, Petr. Činnost pořádkové policie při zajišťování fotbalových utkání se zaměřením na FK SIAD Most. *Katalog.polac.cz* [online]. 2007 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://katalog.polac.cz/Record/POLAC.4442>
8. HOLAKOVSKÝ, Milan. Dýmavnice i umělá krev. Policejní těžkooděnci se učili, jak rozehnat dav. *Mělnický deník* [online]. Mělník, 2022, 24.3.2022 [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: https://melnicky.denik.cz/zpravy_region/dymavnice-i-umela-krev-ucily-policejni-tezkoodence-jak-rozehnat-dav-20220324.html
9. HORENSKÝ, Luboš. *Zvláštnosti činností jednotek Pořádkové policie v ochraně před protispolečenskými vlivy* [online]. České Budějovice, 2011 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jopbdj/1078879>. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH a VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.
10. HOŘÁK, David. Dav, divácké násilí a extremismus z pohledu příslušníků Pořádkové jednotky Policie České republiky. *Library.upol.cz* [online]. 2014 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: https://library.upol.cz/arl-upol/cs/detail-upol_us_cat-0167389-Dav-divacke-nasili-a-extremismus-z-pohledu-prislusniku-Poradkove-jednotky-Policie-ceske-republiky/
11. INDROVÁ, Monika. VIDEO: Policejní nákladňák vozí celé operační středisko i s „kinem“ na zádi. *Idnes.cz: Zprávy z kraje* [online]. 2022, 5.2.2022 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/policie-specialni-nakladni-vuz-operacni-centrum-mercedes.A220204_095910_praha-zpravy_indr
12. JANDA, Patrik. *Výtržnictví při sportovních akcích* [online]. Praha, 2015 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/68395/DPTX_2014_1_112_20_0_321547_0_156622.pdf?sequence=1. Diplomová práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Vedoucí práce JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.

13. JENKINS, John Phillip. Definitions of terrorism. *Britannica.com* [online]. [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/terrorism>
14. KOŘISTKA, Tomáš. Pořádková jednotka policie je všude, kde je potřeba. Pomáhá i na horách. *Polar.cz* [online]. 2022, 1.2.2022 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://polar.cz/zpravy/moravskoslezsky-kraj/cely-ms-kraj/11000029669/poradkova-jednotka-policie-je-vsude-kde-je-potreba-pomaha-i-na-horach>
15. KROPÁČOVÁ, Eva. Pražská Speciální pořádková jednotka disponuje novým štábním vozidlem. *Tydenikpolicie.cz* [online]. 2022, 3.2.2022 [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: <https://tydenikpolicie.cz/prazska-specialni-poradkova-jednotka-disponuje-novym-stabnim-vozidlem/>
16. LEBEDA, Matěj. *Vývoj a činnost Speciální pořádkové jednotky Policie České republiky Moravskoslezského kraje* [online]. Opava, 2020 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/hyspb/FVP_DP_2020_Vyvoj_a_cinnost_Specialni_poradkove_jednotky_Moravskoslezskeho_kraje_Matej_Lebeda.pdf. Diplomová práce. SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. Vedoucí práce JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.
17. MANDRAUD, Isabelle. Putin's National Guard sent to 'occupy' and 'clean up' cities in Ukraine. *Lemonde.fr* [online]. 2022, 13.4.2022 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://www.lemonde.fr/en/international/article/2022/04/13/in-ukraine-putin-deploys-his-national-guard-to-occupy-and-clean-up-cities_5980457_4.html
18. MELICHAR, Zdeněk. *Připravenost Policie ČR jako základní složky integrovaného záchranného systému k řešení mimořádných událostí* [online]. České Budějovice, 2010, 150 s. [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://theses.cz/id/ap9vo0/DP_Melichar_CNPK.pdf. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Ing. Jiří Hruška.
19. National Guard of Russia. *Military-history.fandom.com* [online]. [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://military-history.fandom.com/wiki/National_Guard_of_Russia
20. Nutná obrana a krajní nouze. *Armed.cz* [online]. [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.armed.cz/clanky/nutna-obrana-a-krajni-nouze/>

21. Ochrana člověka za mimořádných událostí: Příručka pro učitele základních a středních škol. *Mvcr.cz* [online]. 2003 [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/ochrana-cloveka-pdf.aspx>
22. POKORNÝ, Michal. *Uplatnění kondičních požadavků ve fyzické přípravě u vybraných útvarů Policie ČR* [online]. Brno, 2020, 85 s. [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/qnc6q/Uplatneni_kondicnich_pozadavku_ve_fyzicke_pripave_u_vybranych_utvaru_Policie_CR.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Alena Pokorná, Ph.D.
23. Povolání policista. *Policie.cz* [online]. [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/povolani-policista.aspx>
24. Šluknovsko začala hlídat speciální pořádková jednotka. *ČT24* [online]. 2012, 2.5.2012 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1174867-sluknovsko-zacala-hlidat-specialni-poradkova-jednotka>
25. ŠTĚTÍNSKÁ, Sona. Policie České republiky – KŘP Moravskoslezského kraje. *Policie.cz* [online]. 2011, 20.1.2011 [cit. 2022-06-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/specialni-poradkova-jednotka.aspx>
26. TACHECÍ, Petra. Speciální pořádková jednotka už trvale nehlídá Šluknovsko. *Sever.rozhlas.cz* [online]. 2011, 11.1.2013 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://sever.rozhlas.cz/specialni-poradkova-jednotka-uz-trvale-nehlida-sluknovsko-6910622>
27. TOBIÁŠOVÁ, Markéta. *TRESTNÉ ČINY VE SPORTU* [online]. Plzeň, 2014 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://adoc.pub/trestne-iny-ve-sportu.html>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce JUDr. Petr Škvain.
28. Trestněprávní úprava. *Mvcr.cz* [online]. 2017, 1.2.2017 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/trestnepravni-uprava.aspx>
29. URNA - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Armyweb.cz* [online]. 2018, 2.11.2018 [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/urna-utvar-rychleho-nasazeni-pcr>
30. URN - Útvar rychlého nasazení Policie ČR. *Military.cz* [online]. [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: https://www.military.cz/special_forces/urna/urn.htm
31. VALENTA, Milan. *Pořádková jednotka Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, problematika zákroků pod jednotným velením Policie ČR* [online]. České

- Budějovice, 2017 [cit. 2022-06-13]. Dostupné z: https://theses.cz/id/qz3r23/Po_dkov_jednotka_Krajskho__editelstv_policie_Plze_skho_kr.txt. Bakalářská práce. JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Vedoucí práce Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda.
32. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Krizové vedení. *Mvcr.cz* [online]. 2005 [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx>
33. V Rusku vzniká Národní garda pro boj s terorismem. Bude ji řídit přímo prezident. *Lidovky.cz* [online]. 2016, 5.4.2016 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/v-rusku-vznika-narodni-garda-pro-boj-s-terorismem-bude-ji-ridit-primo-putin.A160405_174854_In_zahranici_ELE
34. What is conflict?. *Mariancrc.org* [online]. [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://mariancrc.org/wp-content/uploads/2014/08/CONFLICT-AND-PEACE.pdf>
35. ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2012. *Mvcr.cz* [online]. 2013 [cit. 2022-07-21]. Dostupné z: <file:///C:/Users/Acer/Downloads/Zpr%C3%A1va2012PSP%C4%8CR-1.pdf>

Legislativní normy

1. ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 273/2008 Sb.: Zákon o Policii České republiky*. In: . Česká republika, 2008, ročník 2008, číslo 273. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
2. ČR. *LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD*. In: . 1993, ročník 1993, číslo 2. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
3. ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 141/1961 Sb.: Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)*. In: . 1961, ročník 1961, číslo 141. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>
4. ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 553/1991 Sb.: Zákon České národní rady o obecní policii*. In: . 1991, ročník 1991, číslo 553. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>
5. ČR. *Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992: ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb., 71/2012 Sb. a 98/2013 Sb.* In: . 1993, ročník 1993, číslo 1. Dostupné také z : <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

6. ČR. *Zákon č. 250/2016 Sb.: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.* In: . 2016, ročník 2016, číslo 250. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>
7. *Zákon č. 361/2003 Sb.: Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.* In: . 2003, ročník 2003, číslo 361. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>
8. ČR. *Zákon č. 234/2014 Sb.: Zákon o státní službě.* In: . 2014, ročník 2014, číslo 234. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-234>
9. ČR. *Zákon č. 40/2009 Sb.: Zákon trestní zákoník.* In: . 2009, ročník 2009, číslo 40. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 Policie SPJ ČR řešící demonstraci

Obrázek č. 2 SPJ během nacionalistic. Pochodu v Litvínově

Obrázek č. 3 SPJ během MMF 2000

Obrázek č. 4 Příklady vybavení SPJ

Obrázek č. 5 Příklady vybavení SPJ

Obrázek č. 6 Příklady vybavení SPJ

Obrázek č. 7 URNA

Obrázek č. 8 URNA

Obrázek č. 9 Výcvik útvaru rychlého nasazení

Obrázek č. 10 Pořádkové jednotky krajského ředitelství

Obrázek č. 11 Cvičení PJ při simulovaném fotbalovém utkání

Obrázek č. 12 Protesty DSSS a nasazení pořádkových jednotek

Obrázek č. 13 Protesty DSSS a nasazení pořádkových jednotek

Obrázek č. 14 Příslušníci BPA v akci

Obrázek č. 15 Příslušníci BPA na demonstraci

Obrázek č. 16 Národní garda Ruska

Obrázek č. 17 Národní garda Ruska při zásahu na demonstraci

Obrázek č. 18 National Guard of Russia in the Kerch Strait

Obrázek č. 19 Francouzské pořádkové jednotky v akci

Obrázek č. 20 Zásah pořádkových jednotek v Kanadě

11 SEZNAM POUŽITÝCH GRAFU

Graf č. 1 Počet levicových a pravicových extrémistických akcí 2010-2021

Graf č. 2 Porovnání četnosti bezpečnostních opatření KPJ v roce 2022

Graf č. 3 Porovnání četnosti bezpečnostních opatření SPJ v roce 2022

Graf č. 4 Porovnání nasazení KPJ a SPJ na bezpečnostní opatření v posledních třech letech